

HRVATSKI VOJNIK

Broj 39. Godina II. 24. lipnja 2005.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

*Čestitamo
Dan državnosti*

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

Razgovor

dr. John Rose, direktor George C. Marshall Centra

**Zajedničkim razumijevanjem
do međunarodne sigurnosti**

POZNAN

Upoznavanje sa Sokolovima

Na vježbi Sentry White Falcon 2005. koja se održava u Poljskoj letačke formacije zajedno čine američki avioni F-16, te bivše sovjetske letjelice (u vlasništvu poljskog zrakoplovstva) MiG-29. Naime, u Poljsku je u sklopu vježbe došla postrojba američke nacionalne garde sa svojim *Sokolovima*. Poljaci i Amerikanci *dijele* svoje avione i pri tome "ne mogu sakriti osmijeh s lica". Osnovni cilj vježbe je ipak upoznavanje Poljaka s avionima F-16. Kao što je poznato, u poslu vrijednom 3 i pol milijarde dolaru, Poljska je kupila 48 primjeraka od SAD-a, a u svoje zrakoplovstvo počet će ih uvoditi 2006., zamjenjujući aktualne MiG-ove.

LIMA

Peta ovogodišnja nesreća

Peruanski predsjednik Alejandro Toledo (na slici) 17. je lipnja potvrdio da su kao posljedica havarije vojnog helikoptera pognule dvije osobe. Još devetoro ih je nestalo. Helikopter se srušio u vodopade rijeke Putumayo, 1400 km sjeverozapadno od Lime, tijekom nadgledanja granice s Bolivijom. U helikopteru se nalazilo i troje civila: jedna žena, četverogodišnja djevojčica i fotograf. Neki mediji, ali ne i vojska službeno, dvoje su potonjih označili kao poginule. "U tijeku je velika operacija spašavanja" dodao je Toledo. Vojni letovi u Peru ponekad služe i za prijevoz civila s udaljenih mesta, a ova nesreća je peta ovogodišnja u peruanskem ratnom zrakoplovstvu. Zbog toga, je Toledo najavio obnovu i skoru kupnju četiri helikoptera od Rusije.

SINGAPUR

Pomoć s istoka

Singapski zračni tanker KC-135 je zajedno s 35 pripadnika osoblja 20. lipnja odletio na tromjesečnu zadaću u Irak. Putnici su zrakoplovci, djelatnici za podršku te tehničari iz tamošnjeg Instituta za zračnu i svemirsku tehnologiju. U zraku će gorivom opskrbljivati letjelice multinacionalnih snaga. Singapur, koji je jedan od američkih najbližih saveznika u Aziji, dosad je već slao neke manje postrojbe u križnu državu. Bila je riječ o dva desantna broda sa 180 članova posade svaki, transportnom zrakoplovu C-130, te još jednom KC-u.

ZRAČNA BAZA NELLIS

Prva dama u Thunderbirdsim

Demonstracijski odred američkog zrakoplovstva Thunderbirds prošlog je tjedna službeno objavio popis pilota za 2006. godinu. Prvi put jedan od pilota bit će žena, i to satnica Nicole Malachowski. Odred Thunderbirds inače ima elitni status, a sastav čini osam pilota (od kojih šest demonstratora), četiri časnika za potporu, četiri civila, te oko 120 pripadnika zrakoplovstva, stručnjaka u 29 zanimanja. Thunderbirdi svoje demonstracije obavljaju sa šest aviona tipa F-16, četiri aviona lete u *dijamant* formaciji i pokazuju vježbovne postupke te letačku preciznost, dok dva *solo* pilota iz *Sokolova* izvlače maksimum njihovih mogućnosti. Prvu prezentaciju Thunderbirdi su imali još 1953., a odonda ih je gledalo više od 310 milijuna ljudi na 3944 demonstracije, u svih 50 američkih i više od 60 stranih država.

WASHINGTON

Pao Harrier, ozlijeden civil

Prošloga tjedna tijekom vježbe oko 2 km sjeverozapadno od zračne baze Yuma u Arizoni srušio se avion američkih marinaca AV-8B Harrier. Nakon što se pilot katapultirao u blizini naseljenog područja, jedna je civilna osoba ozlijedena. Glasnogovornik USMC-a bojnik Nat Fahy priopćio je da su obojica hitno prevezeni u bolnicu, a područje pada je odmah osigurano.

PEKING

Kina opovrgava gradnju nosača

Kina je 17. lipnja službeno negirala da gradi nosač aviona, ali i potvrdila da takva mogućnost postoji u budućnosti. Naglašava da je najmnogoljudnija zemlja svijeta zainteresirana za uporabu nosača aviona postoje još od 80-ih godina kada je tamošnja mornarica pomno proučila otpisani australski nosač poslan u Kinu zbog rezanja. Novine China Daily citirale su Zhangu Guangqina, ministra Komisije za znanost, tehnologiju i industriju za nacionalnu obranu. Izjavio je da su naglašanja o gradnji nosača u Šangiju pogrešna: "Želim raščistiti činjenicu da jedna takva stvar ne postoji". No, ne odbacivši to u budućnosti, rekao je: "Kina ima veliki morski teritorij. Zaštita pomorske sigurnosti, suverenosti i prava je sveta misija naše mornarice".

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morp.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morp.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morp.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morp.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morp.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Keleman (dragok@morp.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovac d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morp.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

**dr. John Rose, direktor
George C. Marshall Centra**

Naša zadaća je bila, i ostaje, stvoriti zajedničko razumijevanje toga što je međunarodna sigurnost i kako ju najbolje postići, tako da sve nacije mogu pridonositi mirnoj, stabilnoj i sigurnoj budućnosti koju svi želimo

Strana 4

Uoči svečane promocije polaznika vojnih škola

Sve vojne škole i granska učilišta u OSRH priveli su uspješno kraj izobrazbu još jednog naraštaja časnika i dočasnika, a svečana promocija polaznika i ove će se godine održati u Vukovaru. Zadovoljstvo uspjehom polaznika izrazio je zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov, a sudeći prema izjavama najboljih polaznika, školovanje je ispunilo njihova očekivanja...

Strana 12

Medunarodna konferen-cija o otvorenosti i komunikacijske te odnosu spram medija

Cilj konferencije bila je međusobna razmjena iskustava te poboljšanje komunikacijskih vještina u odnosu spram medija i sveukupne javnosti, kao i jačanje odnosa te međusobne suradnje svih sudionika

Strana 16

Predstavljeni češki JAS-39C Gripeni

U sklopu aeromitinga, tj. Dana otvorenih vrata zrakoplovnih baza Časlav i Prerov, predstavljen je novi avion u lovačkom sastavu čeških zračnih snaga - JAS-39C Gripen

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

dr. John Rose

direktor George C. Marshall Centra

- **Marshall Centar** nekoliko mjeseci nakon otvaranja postao je njemačko-američko partnerstvo
- profesori iz cijelog svijeta predaju u ovom Centru
- 115 hrvatskih studenata dosad je diplomiralo u Marshall Centru

Zajedničkim razumijevanjem do međunarodne sigurnosti

Osnovna namjera bila je stvoriti instituciju koja bi mogla oblikovati mirniju, stabilniju i sigurniju budućnost Europe i Euroazije, a i cijelog svijeta. Naša zadaća je bila, i ostaje, stvoriti zajedničko razumijevanje toga što je međunarodna sigurnost i kako ju najbolje postići, tako da sve nacije mogu pridonositi mirnoj, stabilnoj i sigurnoj budućnosti koju svi želimo

Vesna PINTARIĆ

fotografije: Marshall Centar

Ideja o Marshall Centru rodila se kratko nakon kraja Hladnoga rata. U regiji su se pojavljivale nove demokracije i nove države, a SAD su ih trebale angažirati na pozitivan način. Trebali smo to zajedničko razumijevanje kako bismo se angažirali u takvom vitalnom i kompleksnom pitanju kao što je međunarodna sigurnost

Dosad je 115 hrvatskih studenata diplomiralo u Marshall Centru. Mnogi od njih na ključnim su položajima u hrvatskoj vladi ili imaju važnu ulogu u nastojanjima Hrvatske da dobije poziv za pristup NATO-u. Njihova je namjera prenijeti stečena iskustva u Marshall Centru te će tako krajem lipnja biti u Hrvatskoj organiziran i okrugli stol o sigurnosnoj suradnji uoči kojeg smo iskoristili prigodu da kroz razgovor s direktorom Johnom Roseom predstavimo ovu instituciju čija je temeljna namjera okupiti sve nacije radi stvaranja stabilne i sigurne budućnosti.

S kojom je temeljnom namjerom i zadaćom uspostavljen George C. Marshall Centar?

Osnovna namjera bila je stvoriti instituciju koja bi mogla oblikovati mirniju, stabilniju i sigurniju budućnost Europe i Euroazije, a i cijelog svijeta. Naša zadaća bila je, i ostaje, stvoriti zajedničko razumijevanje toga što je međunarodna sigurnost i kako ju najbolje postići, tako da sve nacije mogu pridonositi mirnoj, stabilnoj i sigurnoj budućnosti koju svi želimo.

Ideja o Marshall Centru rodila se kratko nakon kraja Hladnoga rata. U regiji su se pojavljivale nove demokracije i nove države, a SAD su ih trebale angažirati na pozitivan način. Trebali smo to zajedničko razumijevanje kako bismo se angažirali u takvom vitalnom i kompleksnom pitanju kao što je međunarodna sigurnost. Sa sjajnim

napretkom, kojeg od tada vidimo, možda je teško sjetiti se da su te države stvarane pod sjenom Sovjetskog Saveza i Varšavskog pakta. One imaju vrlo različitu tradiciju i definiciju međunarodne sigurnosti.

Američko-europsko zapovjedništvo bila je američka vojna organizacija sa zadaćom da angažira nove demokracije. Ono je uvidjelo potrebu i preuzeo vodstvo u stvaranju Marshall Centra. Nakon samo nekoliko mjeseci od službenog otvaranja u Garmisschu, Centar je službeno postao njemačko-američko partnerstvo. To je jedna od najvećih snaga Centra, jer kada govorimo o njemačko-američkom partnerstvu ne govorimo samo o nacijama koje surađuju radi jačanja globalne sigurnosti, mi smo radni primjer stvarnog života.

Profilirali ste se u Europski centar za sigurnosne studije pa nam recite nešto o organizacijskoj strukturi Centra?

Centar je organiziran u sljedećih sedam programa s jednom zadaćom: koledž za međunarodne i sigurnosne studije, koji utjelovljuje našu rezidencijalnu obrazovnu zadaću; konferencijski centar kroz koji organiziramo forume za međunarodne rasprave u cijeloj Europi i Euroaziji; program časnika za euroazijsko inozemno područje koje priprema osoblje američkog Ministarstva obrane i časnike iz savezničkih nacija za ključne zadatke u Istočnoj Europi i Euroaziji; europski centar za izobrazbu stranih jezika koji nudi jezičnu poduku stu-

dentima iz SAD-a, NATO-a, nacijama u sklopu Partnerstva za mir i sudionicima naših tečajeva; program potpore studentima koji se bavi svim neakademskim pitanjima za naše međunarodne sudionike, što uključuje proširenje iskustva Marshall Centra kroz ostatak profesionalne karijere polaznika; program istraživanja koji omogućuje profesionalno istraživanje i pomoći fakultetu, osoblju i polaznicima tečajeva; te konzorcij akademija za obranu i instituta za sigurnosne studije Partnerstva za mir.

Kad detaljnije govorimo o našim programima, Koledž je odgovoran za naše rezidencijalne programe koje provodi sofisticiranom mješavini seminara, predavanja, interakcije, suradnje, vježbi i drugih intelektualnih i praktičnih aktivnosti. Profesori iz cijelog svijeta predaju na našem fakultetu, a aktivnosti se obogaćuju raznolikošću i iskuštvom koje se može stići ne samo u toj instituciji nego i od samih polaznika tečajeva.

Na tečajevima sudjelovali polaznici iz više od 50 zemalja

Koje programe i tečajeve Centar nudi te na koja se područja fokusira?

Koledž nudi sljedeće programe; Program iz naprednih sigurnosnih studija, tečaj u trajanju od 12 tjedana za vladine dužnosnike, vojne časnike i akademce. On omogućava dodiplomsko obrazovanje iz sigurnosne politike, pitanja obrane, međunarodnih odnosa i srodnih tema poput međunarodnog prava i protuterorizma.

Program iz terorizma i sigurnosnih studija je tečaj koji je organiziran tako da pomogne polaznicima uvidjeti prirodu i veličinu terorističke prijetnje današnjice. Program pokušava poboljšati njihovu sposobnost suprotstavljanja regionalnim implikacijama terorizma postavljanjem zajedničkih temelja u znanju, razumijevanju i kontaktima. On također želi unaprijediti intelektualnu interoperabilnost koja će prijeći nacionalne granice i omogućiti časnicima nacionalne sigurnosti da suradnjom na međunarodnoj razini zadrže terorističku prijetnju.

Seminar za više izvršne dužnosnike je program visokog intenziteta koji obrađuje specifični sklop sigurnosnih pitanja osobito zanimljiv za generale, više vladine dužnosnike, kreatore politike i akademce koje sponzorira vlada. U prošlosti je trajao dva tjedna ali ga sada ograničavamo još više tako da bi ubuduće trajao tjedan dana.

Seminar za više međunarodne dočasnike novi je program u Marshall Centru. Pilot-program smo održali u proljeće ove godine

a odgovor je bio nadasve pozitivan. Dizajniran je da višim dočasnicima koji rade za generale s tri i četiri zvjezdice dade veći uvid u probleme s kojima su njihovi vođe suočeni. On se u tu svrhu održava istodobno sa Seminarom za više izvršne dužnosnike. Ta dva seminara čak dijele goste predavače.

Program za časnike euroazijskog područja traje 18 mjeseci i uključuje intenzivnu jezičnu izobrazbu i akademske tečajeve na Koledžu s putovanjima, orientacijom i kratkoročnim postavljenjima unutar regije.

Konferencijski centar je glavna aktivnost Marshall Centra za vanjske korisnike. Organizira forume za međunarodne rasprave koje podupiru specifične američke, njemačke i međunarodne sigurnosne interese u suradnji. Stalno radi od otvorenja Centra 1993. godine te je do sada održao oko 200 konferencija i seminara sa sudionicima iz više od 50 europskih, euroazijskih i sjevernoameričkih nacija.

Konferencijski centar je koncentriran na pet strateških tema: borbu protiv terorizma, planiranje nacionalne sigurnosti, upravljanje krizom, civilno-vojne odnose i organizirani kriminal. Organizira konferencije za pojedine nacije, kao i regionalne i multinacionalne konferencije na više jezika u Njemačkoj i u cijeloj euroazijskoj regiji. Ciljana publika uključuje operativno vojno i civilno osoblje iz područja obrane, akademike i članove parlamenta koji sudjeluju u vojnom nadzoru.

U istraživačkoj knjižnici nudi se 50 000 knjiga na ruskom, engleskom i njemačkom jeziku, pretplatu na 300 periodičnih izdanja, ukupno 1 200 periodičnih tiskanih i mikrofilm izdanja, kao i specijalizirane dokumente i izvješća. Zbirka pokriva politička, ekonomski, društvena i vojna pitanja u Europi i Euroaziji s detaljnim materijalima o krizama i upravljanju krizom, nacionalnoj i regionalnoj sigurnosti, demokratizaciji, terorizmu, operacijama potpore miru, ljudskim pravima te međunarodnom pravu.

Također omogućuje pristup portalu znanja s raznim online uslugama i elektronskim sredstvima uz bazu podataka novina i periodičnih izdanja na ruskom, engleskom i njemačkom jeziku. To je vrlo važno za naše studente a mnogi od njih se nakon povratka u domovinu nastavljaju njome koristiti putem naše Internet stranice.

Direktor Uprave za suradnju sa studentima odgovoran je za sve aspekte neakademskog života sudionika međunarodnog tečaja. To uključuje slanje pozivnica vele-

Do sada je 115 hrvatskih studenata diplomiralo na Marshall Centru. U našoj knjižnici primjerice postoji knjiga "Trnovit put do TO-a" koju je napisao naš diplomirani student, brigadir Željko Čepanec.

Danas se hrvatski diplomi rani studenti organiziraju prenijeti kolegama sve što je korisno iz njihove suradnje s Marshall Centrom kroz udrugu bivših studenata. Brigadir Mladen Nikić, koji je 1998. pohađao Marshall Centre, predvodi tu aktivnost. U lipnju organiziraju „Okrugli stol o si gurnosnoj suradnji“

■ Direktor John Rose s hrvatskim polaznicima

poslanstvima, funkcije arhivara, svakodnevnu interakciju sa studentima, pratnju polaznika na svim putovanjima u sklopu tečaja te organiziranje i potporu izvannastavnim i društvenim aktivnostima. U sklopu ove Uprave postoji Program potpore diplomiranim studentima koji služi za proširenje iskustva Marshall Centra kroz ostatak profesionalne karijere diplomiranih studenata s kojima održavamo kontakt u što većoj mjeri. Objavljujemo informativni glasnik za diplomirane studente i održavamo informacije za njih na našoj Internet stranici, pomažemo diplomiranim studentima u njihovim druženjima u matičnim zemljama te ih obavještavamo o novim programima i tečajevima pri Marshall Centru.

Operativni stožer Konzorcija akademija za obranu i instituta za sigurnosne studije Partnerstva za mir lociran je u Marshall Centru. On je fokusna točka aktivnosti Partnerstva za mir, međunarodnog udruženja koje okuplja stručnjake iz obrane i sigurnosti i predavače iz NATO-a i PfP-a radi osnaživanja izobrazbe iz područja obrane i vojnosigurnosne politike kroz pojačanu nacionalnu i institucionalnu suradnju.

Koliko je zemalja dosad uključeno u neki od oblika izobrazbe u Centru, kome je on prvenstveno namijenjen i kakve su povratne informacije o implementaciji usvojenih znanja?

Na našim rezidencijalnim tečajevima imali smo polaznike iz više od 50 zemalja, a još više predstavnika nacija sudjelovalo je na našim kon-

ferencijama i seminarima.

Naša ciljana skupina se mijenjala kako bi reflektirala političke realnosti i napredak koji je učinjen u regiji. Izvorno smo bili usmjereni na novonastale demokracije i države u regiji. Došlo je do smanjenja potrebe za tim pošto su mnoge od tih nacija ne samo prihvatile demokraciju, nego i postale članicama NATO-a ili Europske unije. Naše težište se mijenjalo kako su se mijenjale potrebe i interesi tih nacija. Naša nova primarna ciljana skupina zainteresirana je za pitanja kao što je Mediteranski dijalog, koji uključuje nacije iz sjeverne Afrike, tako da smo sada domaćini i tim nacijama.

Nakon tragedije u rujnu 2001. i početka rata protiv terorizma, naše težište se proširilo te uključuje sve probleme i implikacije terorizma. To je dovelo do još jednog proširenja naše ciljane skupine tako da smo prvi put imali sudionike i održali konferencije o pitanjima koja su važna za nacije kao što su Afganistan i Pakistan. Ono što smo saznali jest da kada se zakopate u terorizam, brzo naiđete na druge probleme vezane za kriminal, kao što su ilegalna trgovina drogom i ljudima. Ta pitanja, kao i terorizam, ne potpadaju jasno pod nacije i regije. Dok naša primarna ciljana skupina ostaje Europa i Euroazija, interesi te regije su se proširili, a i mi smo se uz njih razvili.

Kao što sam već rekao, radimo vrlo naporno na održavanju kontakata sa što više naših diplomiranih studenata. S njima održavamo godišnje konferencije tijekom kojih dobivamo povratnu informaciju ne samo o to-

me koliko im je boravak kod nas osobno pomogao, nego kako oni sagledavaju svoj učinak na druge koji su pohađali Centar.

Naše diplomirane studente također vidimo u regiji kada prisustvuju našim konferencijama, a mi od njih dobivamo povratnu informaciju. Oni su također osnovali više od deset skupina diplomiranih studenata. Često mole predstavnike Marshall Centra da održe govore o njihovim događanjima, te i u tim prigodama dobivamo povratnu informaciju. Ustvari, svaki put kada naši djelatnici i fakultet putuju po regiji, jedna od mojih zamolbi je da razgovaraju s njima i da dobiju povratnu informaciju kako bismo stalno mogli unaprediti svoj rad.

Također se koristimo Internetom kako bismo bili u kontaktu s diplomiranim studentima diljem Europe, Euroazije i Sjeverne Amerike. Svaki od njih ima pristup specijalnom prostoru za bivše studente na našoj Internet stranici. Ona ne samo da im omoguće pristup našim portalima s bazama podataka, nego i forumima na kojima mogu međusobno razmjenjivati informacije s našim fakultetom i osobljem. Mogu se koristiti tehnologijom za nastavak iskustva Marshall Centra, nastave s učenjem i širenjem njihove mreže kolega. Za nas je to izvrstan način da dođemo do povratne informacije. Održavanje veze s toliko mnogo naših diplomiranih studenata također nam daje uvid u ljudski element. Veseli nas kada vidimo kako mnogi od njih dobivaju promaknuća do pozicija s većom odgovornosti i kako donose odluke.

S diplomom Centra i 115 hrvatskih polaznika

Koliko je do sada hrvatskih polaznika participiralo u nekom od oblika izobrazbe i gdje će im stečena znanja biti od najveće koristi?

Do sada je 115 hrvatskih studenata diplomiralo na Marshall Centru. Mnogi od njih su na ključnim položajima u hrvatskoj Vladi. Nekolicina ima važne uloge u nastojanjima Hrvatske da dobije poziv za pristupanje u NATO. U našoj knjižnici primjerice postoji knjiga "Trnovit put do NATO-a" koju je napisao naš diplo-

mirani student, brigadir Željko Cepanec. Brigadir Cepanec pohađao je Centar 1996. kada je obnašao dužnosti savjetnika za nacionalnu sigurnost i predavača u Ministarstvu obrane. Nekolicina koristi iskustvo stećeno iz međunarodnih odnosa formiranih u Marshall Centru u svojim službama u nekom od hrvatskih veleposlanstava diljem svijeta.

Što konkretno Centar može ponuditi polaznicima koji dolaze iz Hrvatske, posebice na području transformacije OS-a i definiranja sigurnosne strategije?

Hrvatski sudionici u našem rezidencijalnom programu moći će učiti o strategiji obrane i strategijama u okruženju koje nije samo akademski izazovno, nego nudi poduku profesorima koji su već bili suočeni sa sličnim izazovima, a i sami sudionici su možda već bili suočeni s tim izazovima ili su istodobno suočeni s njima. Oni koji sudjeluju u PASS-u učit će o dominantnoj problematiki i istodobno će moći odabrat izborne tečajeve i usredotočiti se na specifična pitanja važna za njihove zemlje ili karijere. Polaznici terorističkog programa steći će veliki uvid u to vrlo važno pitanje.

Osim našeg rezidencijalnog programa, godišnje organiziramo 24 konferencije na mnoge teme koje ste spomenuli. Nudimo raspon konferencija na takve teme od kojih neke analiziraju potrebe pojedine načije, neke se bave regijama, a neke se bave temom iz više ili manje globalne perspektive. Također organiziramo konferencije za ljude s vrlo specifičnim potrebama. Ukoliko ništa od ponuđenog ne pokriva potrebe hrvatskih dužnosnika, oni mogu za tražiti da se održi konferencija na zatraženu temu.

Danas se hrvatski diplomirani studenti organiziraju prenijeti kollegama sve što je korisno iz njihove suradnje s Marshall Centrom kroz udrugu bivših studenata. Brigadir Mladen Nakić, koji je 1998. pohađao Marshall Centre, predvodi tu aktivnost. U lipnju organiziraju „Okrugli stol o sigurnosnoj suradnji“.

Izobrazbi jezika se u OSRH u posljednje vrijeme pridaje velika važnost? Što Centar omogućuje po tom pitanju?

Marshall Centar također ima pragmatičnu ekspertizu iz jezične izobrazbe koju pruža na savjetodavnoj osnovi, kako smo i mi učinili za nekoliko novih NATO i PFP zemalja. Ona se sastoji iz posjeta i analize politike stručnog jezika iz područja obrane te obrazovnoj instituciji gdje se provodi jezična izobrazba i strukture testiranja koje proizvode govornike drugih jezika. Marshall Centar radi u suradnji s NATO/PfP organizacijom za jezično savjetovanje, *The Bureau for International Language Coordination* čije se tajništvo nalazi u Europskom centru za izobrazbu stranih jezika pri Marshall Centru. Dodatno se nudi učenje engleskog i njemačkog jezika svim studentima našeg PASS programa.

Investirali smo u ljude i stvarali mrežu profesionalaca

Na koja područja se danas fokusira djelovanje Centra s obzirom na sve veću opasnost od terorizma, krijućarenje oružja, organiziranog kriminala.... Jesu li ti globalni problemi usmjerili i djelovanje Centra?

Marshall Centar odgovara na inicijativu sigurnosne suradnje američkog Ministarstva obrane i njemačkog Ministarstva obrane, tako da su naši prioriteti odraz njihovih prioriteta. Naša uloga je istodobno angažirati nacije u Europi i Euroaziji kako bismo pomogli da regija postigne mir, sigurnost i stabilnost. Terorizam, trgovina drogom i ljudima, posljednjih godina postaju sve važnija pitanja za sve, a ne samo za američku i njemačku vladu.

Marshall Centar izradio je Program o terorizmu i sigurnosnim studijima, i to je petotjedni intenzivni program za one koji rade u protuterorizmu i srodnim područjima, a on je uvršten u program konferencije. Ove godine smo ovdje u Garmischu već imali vrlo uspješnu konferenciju o trgovini ljudima a upravo smo završili drugu vrlo uspješnu konferenciju u Münchenu na temu borbe protiv trgovine narkoticima. Potkraj lipnja naš konferencijski centar bit će domaćin konferencije o Naučnim lekcijama iz terorizma u Ljubljani. Terorizam i kriminal utječu na

sve vrste sigurnosnih pitanja, od unutarnje sigurnosti, sigurnosti granica do regionalne sigurnosti. Uloga Marshall Centre je spojiti ljude koji se inače možda nikada ne bi sastali i porazgovarati o tim pitanjima. Terorizam, droge i kriminal ne poštuju granice, to je transnacionalna prijetnja, pa je potrebno okupiti nacije koje su pogodene tim problemom kako bi se međusobno sporazumjeli i ako je moguće poduzele zajedničku akciju. Naše konferencije su izvrsne za te teme jer naš tim pri konferencijskom centru organizira stručne forme koji omogućuju ljudima da rasprave o problemu i pokrenu akcije.

Uskoro će Centar obilježiti 12. obljetnicu. Kako biste ocijenili njegovu ulogu i doprinos na području opće sigurnosti i razvoja demokracije?

Od dana kada je Marshall Centar osnovan, investirali smo u ljude i stvarali mrežu profesionalaca koji rade na postizanju zajedničkog razumijevanja što je sigurnost i kako ju postići. Gotovo 4000 ljudi bilo je na našim rezidencijalnim programima, a još tisuću je sudjelovalo na konferencijama. Naši diplomirani studenti se nalaze na odgovornim pozicijama u vladama u cijeloj regiji do razine ministra. Oni ovamo šalju svoje mlađe voditelje da dožive iskustvo koje su oni doživjeli. Imamo i više od deset skupina bivših studenata te održavamo kontakt s velikom većinom diplomiranih studenata.

Teško je procijeniti vrijednost nekih od ovih stvari. Koliko jednom časniku vrijedi dobra mreža protuterorizma ili borba protiv narkotika? Koliko je velik doprinos ako jedan diplomirani student Marshall Centra može nazvati drugog i koristiti se tom mrežom, i njihovo zajedničko razumijevanje da se problem riješi prije nego postane međunarodni incident? Znamo da su se te stvari već događale tako da mislim da je jasno da smo pozitivno pridonijeli sigurnosti i stabilnosti Europe i Euroazije. Mnogo se toga dogodilo u ovih 12 godina ali ako se osvrnete na neizvjesnost koja je prevladavala kada je Marshall Centar bio osnovan i usporedite ju s današnjom regijom, mislim da je napredak neosporan.

Prijevod Jasmina PEŠEK

Mađarska važan strateški partner

snimio T. BRANDT

U službenom posjetu MORH-u 16. i 17. lipnja boravilo je izaslanstvo Ministarstva obrane Republike Mađarske predvođeno resornim ministrom Ferencom Juhászom.

Mađarsko izaslanstvo primio je ministar Berislav Rončević, a teme sastanka dvaju izaslanstava bile su daljnji razvoj odnosa na području bilateralne obrambene suradnje, ulazak RH u NATO, sudjelovanje RH u provedbi Američko-jadranske povelje i u

međunarodnim mirovnim misijama, proširenje regionalne vojne suradnje i pristup RH MLF brigadi, preustroj OSRH te sigurnosna situacija u regiji. Nakon sastanka u MORH-u dvojica ministara dali su kraću izjavu za medije. Mađarski ministar Ferenc Juhász je između ostalog kazao kako Republika Mađarska kao članica EU-a i NATO saveza želi pomoći Hrvatskoj na tom putu jer ih na to obvezuje podjednako povijesna odgovornost i sadašnji strateški interesi. Glede šire suradnje Hrvatske i Mađarske ministar Juhász je kazao kako želi da i na ekonomskoj razini dviju zemalja od-

nosi budu slični onima s područja obrambeno-sigurnosne suradnje. Ministar Rončević izrazio je zadovoljstvo razgovorom kazavši da nema otvorenih pitanja između dvije države. Tome pridonosi i činjenica da je samo u tijeku ove godine na području obrambeno-sigurnosne suradnje dviju država planirano 27 zajedničkih aktivnosti. Mađarska je za nas vrlo važan strateški partner jer se nalazi u savezima kojima i sami težimo, kazao je ministar Rončević. Pritom je zahvalio mađarskom ministru za potporu iskazanu u Budimpešti glede pristupa RH MLF brigadi.

M. PERVAN STIPIĆ

Devet godina Službe za nadzor naoružanja

Služba za nadzor naoružanja obilježila je 17. lipnja devetu obljetnicu svog djelovanja.

Na skromnoj svečanosti okupili su se sadašnji i bivši djelatnici Službe, koji su svojim predanim radom uvelike pridonijeli njezinom razvoju. Riječ je o Službi koja je s radom započela 1996. i u početku je težišno provodila Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja, da bi s vremenom uvelike proširila svoju djelatnost tako da danas, između ostalog, aktivno provodi ugovore Bečki dokument 99, Open Skies, Protokol o demilitariza-

ciji Prevlake, Otawsku konvenciju te ostale konvencije o konvencionalnom i nekonvencionalnom naoružanju. Kad se govori o Službi za nadzor naoružanja ne smije se zaboraviti ni važnu ulogu koju je Služba imala u ustrojavanju RACVIAC-a. Uz spomenute aktivnosti Služba za nadzor naoružanja provodi i edukaciju ne samo djelatnika Službe već i djelatnika ostalih ustrojbenih cjelina OSRH koji sudjeluju u procesu nadzora naoružanja. Brigadir Mladen Nakić, načelnik Službe za nadzor naoružanja, izrazio je zadovoljstvo svime što je do

snimio D. KIRIN

sada učinjeno te je nekadašnjim djelatnicima Službe, od kojih su neki u mirovini a neki rapoređeni u drugim ustrojbenim cjelinama, uručio počasne značke inspektora za nadzor naoružanja.

L.PARLOV

U Splitu je od 17. do 21. lipnja boravio ophodni brod ratne mornarice Republike Italije Comandante Fosca - P 493.

Zapovjednika broda TRM-a kapetana fregate Paola Fantonija, u čijoj pratnji su bili zapovjednik grupe patrolnih brodova kapetan fregate Pa-

Talijanski brod u Splitu

lom Bari te kapetan bojnog broda Giorgio Guiduzzi, vojni izaslanik Republike Italije u RH, u protokolarni posjet primio je kapetan bojnog broda Augustin Benić.

Tijekom posjeta broda TRM-a provedene su sljedeće aktivnosti iz plana bilateralne vojne suradnje, i to ukraj mlađeg časnika TRM-a na brod HRM-a, zajednička obuka s površinskim brodovima, te proučavanje medicinskih procedura i NATO standardi na vojnim brodovima, a u

kojoj sudjelujesupina časnika iz Instituta pomorske medicine HRM-a.

Na završnoj planskoj konferenciji 18. lipnja izrađen je scenarij zajedničke vojne vježbe "PASSEX", radi provedbe dijela uvježbavanja koji se odnosi na traganje i spašavanje. S talijanskim ophodnim brodom u zajedničkoj vježbi "PASSEX" sudjelovali su brodovi HRM 1 x RTOP i 1 x DBM, a vježba se održala 20. i 21. lipnja u širem splitskom akvatoriju.

Z. GAŠPAR

Izaslanstvo iz domovine

Jedan od ciljeva izaslanstva bio je doći i vidjeti kako rade i žive hrvatski pripadnici misije, te svoja iskustva prenijeti u domovinu, prikazati strukturama iz kojih dolaze, a i hrvatskoj populaciji, impresije s terena, pokušati što realnije prikazati koje sve beneficije Hrvatskoj dolaze od sudjelovanja u misiji ISAF

Iz Afganistana Robert MIKAC -

Došli smo vidjeti kako živite i radite kako bismo nakon povratka u domovinu prednijeli tome da se prenese važnost onoga što radite strukturama vlasti i stanovništvu Hrvatske koji nisu dovoljno upoznani s važnošću i uspjesima vašeg djelovanja u ovoj iznimno važnoj misiji." Tom izjavom obilježen je boravak izaslanstva iz domovine koje je od 21. do 25. svibnja posjetilo 5. HRV CON u Kabulu. U njegovu sastavu bili su: general pukovnik Marijan Mareković, zapovjednik HKoV-a, prof. dr. Vlatko Cvrtila, savjetnik Predsjednika RH, general u mirovini Krešimir Čosić, saborski zastupnik, brigadir Ivan Jurić, načelnik UVP-a i brigadir Tomo Medved, zapovjednik 1. gbr.

Tijekom boravka izaslanstvo se sastalo sa zapovjednikom misije ISAF, zapovjednikom i zamjenikom KMNB-a, predstavnikom NCR-a (NATO Civilian Representative), te zamjenikom zapovjednika CFC-a (Deputy Commander Combined Force Command - Afghanistan), ministrom voda i energetike, zamjenikom ministra vanjskih poslova, zapovjednikom

Glavnog stožera afganistanskog ministarstva obrane, prvim potpredsjednikom, te su obavljeni i susreti u ARG energy sector (Afghanistan Reconstruction Group). Tijekom sastanaka težište razgovora bilo je na iskustvima našeg sudjelovanja u misiji, proširenju ISAF-a na šire područje Afganistana, a time i naša veća participacija u misiji, što je važno zbog mogućnosti angažiranja hrvatskih tvrtki u izgradnji i obnovi Afganistana.

Najava Predsjednikova posjeta

Iako su dani predviđeni za posjet našem izaslanstvu bili ispunjeni susretima, svi članovi izaslanstva pronašli su dovoljno vremena za druženje i razmjenu iskustava i informacija s pripadnicima kontingenta. Održani su susreti s pripadnicima kontingenta, a tom prigodom su general pukovnik Marijan Mareković i brigadir Ivan Jurić odgovorili na naša pitanja u vezi s misijom i situacijom u postrojbama OSRH iz kojih dolazimo.

Pripadnicima kontingenta preneseni su pozdravi Predsjednika RH, predsjednika Vlade, predsjednika Sabora,

ministra obrane, načelnika GS-a i niza drugih. Sudjelovanje OSRH u misiji ISAF je veliki doprinos za Hrvatsku u cijelini, u smislu njezine promidžbe, njezinog vojnog potencijala i gospodarskih mogućnosti. Uz vojni angažman došlo je do proširenja suradnje i na političkom planu pod okriljem susreta predsjednika RH Stjepana Mesića i predsjednika Afganistana Hamida Karzaia na Međunarodnoj konferenciji o

demokraciji, terorizmu i sigurnosti u Madridu 10. i 11. ožujka. Tom prigodom predsjednik Karzai pozvao je predsjednika Mesića u službeni posjet Afganistanu, a naš je Predsjednik poziv prihvatio. On će se najvjerojatnije dogoditi tijekom misije ISAF VIII i u vrijeme 6. HRV CON-a.

Idemo doma, idemo u hrvatski kamp!

Jedan od ciljeva izaslanstva bio je doći i vidjeti kako žive i rade pripadnici misije te svoje dojmove prenijeti u domovini, prikazati strukturama iz kojih dolaze, a i populaciji Hrvatske, ono što su vidjeli na terenu. Pokušati što realnije prikazati koje sve beneficije Hrvatskoj dolaze od sudjelovanja pripadnika OSRH u misiji ISAF. Istaknuta je važnost sudjelovanja i stjecanja novih iskustava i znanja u misijama poput ove, stalna potreba usavršavanja i napredovanja. Istaknuto je da smo kao takvi zamašnjak u preustroju OSRH.

Uz sve navedeno, svi nazočni su došli provjeriti kapacitete i mogućnosti skorog slanja pješačke satnije 1. gbr u mirovnu misiju u Afganistan.

Iako daleko od domovine i bez mnogih stvari na koje smo naviknuti u našim svakidašnjim životima, maksimalno smo se potrudili ugostiti drage nam goste. Tijekom boravka u Kabulu i raznih sadržaja, ipak su se najugodnije osjećali na našem komadiću kabulskog tla, u hrvatskom kampu. S kolikom su ugodom boravili u kampu i u našem okruženju govori izjava general pukovnika Marekovića koji je kazao da se nekoliko puta nakon sastanaka ulovio kako govori sam sebi: "Idemo doma, idemo u hrvatski kamp!"

KABUL MULTINATIONAL BRIGADE

Hrvatsko izaslanstvo sa zapovjednikom KMNB-a i turškim generalom Ümitom Dündarom

Saharawi - saharski nomadi

Ovdje u Zapadnoj Sahari tradicija je da se žene brinu o djeci, kuhanju i peru, brinu o stoci, ali i o devama koje su simbol moći i bogatstva svake obitelji, a muški dio obitelji zarađuje da prehrani obitelj. Nerijetko su muški članovi obitelji zaposleni u Španjolskoj, Mauritaniji ili Alžиру, a s obzirom na okolnosti, mnogi su pripadnici Fronte Polisario

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Nakon više od pet mjeseci provedenih na zadaćama vojnog promatrača, a koje se u osnovi svode na ophodnje, promatraњe, izvješćivanje te nadziranje prekida vatre, posebno zadovoljstvo predstavlja posjećivanje civilnih naselja, odnosno kampova koji se nalaze u zoni odgovornosti TS-a Mijek. Naravno, kako su Saharawi nomadi, vrlo rijetko susrećemo iste obitelji dva puta, ili barem na istom mjestu. Život im se svodi na stalno seljenje i premještanje šatora. Dosta je vremena prošlo dok sam uspio shvatiti da takav život uz onu svoju ružnu i tešku životnu stranu ima i svoje prednosti. Koliko bi nas htjelo mijenjati životni prostor kada god mu se to prohtije?!

Kuća - šator i deva kao simbol moći

Civilni kampovi su obično sastavljeni od nekoliko šatora kvadrature većeg dnevнog boravka, čiji su podovi prekriveni šarenim arapskim tepismima. Određeni dio takvog šatora odvojen je zastorima da bi tijekom noći poslužio kao spavaonica za cijelu obitelj, dok je tijekom dana dnevni boravak. Ovdje u Zapadnoj Sahari

tradicija je da se žene brinu o djeci, kuhanju i peru, a muški dio obitelji zarađuje da prehrani obitelj. Nerijetko su muški članovi obitelji zaposleni u Španjolskoj, Mauritaniji ili Alžиру, a s obzirom na okolnosti, mnogi su pripadnici Fronte Polisario koja s Marokom ratuje za neovisnost, te za to primaju naknadu. Kako bi uskladili svoje obiteljske obveze s vojničkim, muškarci tijekom dana odlaze u svoje postrojbe koje se, vjerujte, poprilično razlikuju od onog što mi nazivamo vojnom postrojbom. Tamo obavljaju svoje planirane zadaće ali u skladu s potpisanim vojnim ugovorima, čiju provedbu nadziru vojni promatrači MINURS-a.

Žene osim što se brinu o djeci i kuhanju, brinu i o stoci, ali i o devama koje su simbol moći i bogatstva svake obitelji. Život u tim pustinjskim predjelima nije nimalo lagan čak ni njima koji su ovdje od rođenja a tu će i vjerojatno ostati do smrti.

Nakon treće šalice čaja pristojni trebaju otići

Znajući sve te činjenice, ali nastojeći da se susretнемo sa što više civila, TS Mijek, kao i ostali TS-ovi koji se nalaze na strani koju kontroliraju postrojbe Fronte Polisario, tjedno planira barem jednu ophodnju i posjet vojnih promatrača u jedan od kampova. To mi ovdje nazivamo "pokazivanje prisutnosti UN-a". Kako bi sve bilo u skladu sa sporazumima koji su na snazi, prilikom svakog posjeta, s nama je i časnik za vezu FPOL-a. Radi održavanja dobrih odnosa, ali i ne samo zbog toga, uvijek ponesemo nešto so-

kova, riže, čaja, šećera i slatkiša, koje podijelimo odraslima i djeci koju zateknemo u kampu. Dolaskom u kamp, časnik za vezu uvede nas u najveći šator, najčešće najstarijeg ili najuglednijeg člana zajednice. Nakon što uđemo i posjedamo na tepihe, u šator obično ulaze žene koje posjetitelje prskaju jednom vrstom parfema u znak dobrodošlice. Nakon toga slijedi nezaobilazni čaj, čiji je jedini problem što se kuha jako dugi, a i vrlo je sladak. Čajom nas domaćin poslužuje nekoliko puta, ali se i sada sjetim što su nas savjetovali naši prethodnici u misiji. Nakon treće ispijene šalice čaja, vrijeme je za odlazak jer sve poslije toga po ovdašnjim običajima smatra se nepristojnim. Malo bogatije obitelji promatrače ponude i devinim mljekom i mesom, što ja u svakom slučaju nastojim izbjegći. S obitelji se razgovara o svemu, o školovanju djece, radu, teškom životu u pustinji, ali unatoč sve му, Saharawi djeluju zadovoljni onim što imaju. Kada ih se upita za svojevrsni suvenir iz Sahare, svi nas upućuju na ogrlice koje izrađuju ručno od različitih vrsta kamenja. Ovdje smo imali priliku vidjeti kako se takav nakit izrađuje ali i okušati se u bušenju kamenih kuglica iglom, vjerujte, nimalo nije lagano. Za to treba čelična volja i mnogo strpljenja. Sada nam je svima jasno zašto je i cijena takvog nakita vrlo visoka. Kako svakoga gosta brzo bude dosta, nakon sat vremena vrijeme je i za rastanak. Tada članovi ophodnje iz UN-ovih vozila donose darove, načini se pokoja zajednička fotografija, i vrijeme je za polazak. Novi posjet nekom drugom kampu bit će za sedam dana, a svakodnevne ophodnje zasigurno će u pustinji pronaći nove kampove, koje ćemo trebati obići.

Vojni promatrači TS-a Mijek tjedno su barem jednom u posjetu kampu Saharawa

Zajednička obuka za mirovne operacije pješačkog voda HKoV-a i postrojbe Nacionalne garde Minnesota

Hrvatski vod na obuci s pri-padnicima *Red Bull division*

Iako je prvi dio obuke proveden na poligonu u relativno teškim klimatskim uvjetima te otežanim uvjetima zbog velikog broja raznih insekata, pripadnici voda pokazali su iznimnu pripremljenost, izdržljivost i sposobnost svladavanja zadaća u svim uvjetima. Već nakon ovoga dijela obuke, časnici, dočasnici i vojnici Nacionalne garde izrazili su zadovoljstvo uvježbanošću pripadnika hrvatskog voda i svladavanjem zadane obuke

Iz Minnesota Branko TIĆAC

Nakon završenih priprema i uvježbavanja pješački vod HKoV-a oputovao je 10. lipnja u SAD na zajedničku obuku za mirovne operacije s postrojbom Nacionalne garde Minnesota. Let je bio naporan ali никако dosadan i nakon osam i pol sati stigli smo u zračnu luku u Minneapolisu gdje nas je dočekao hrvatski vojni izaslanik u SAD-u brigadir Damir Terzić i časnici Nacionalne garde Minnesota. Prvu noć bili smo smješteni u jednom hotelu u gradu, a sutradan smo se u hrvatskim prikrivnim odorama i s opremom uputili u Camp Ripley. Nakon dolaska u Camp zadužili smo opremu i naoružanje te se smjestili u objekt satnije "Bravo" u čijem će sastavu hrvatski vod biti do završetka obuke.

Pokazali smo iznimnu izdržljivost i pripremljenost

Sutradan je hrvatski vod sa satnjom "Bravo", koja je dio 2-135 divizije Nacionalne garde Minnesota, u SAD-u poznatije kao Red Bull division, krenuo na intenzivnu obuku na poligon Campa Ripleya. Prva dva dana provedena je obuka desetina na traci. Uvježbavane su pojedinačne zadaće potrebne za provedbu obuke sukladno SOP-ovima po kojima radi američka vojska. Prvi dan uvježbavane su zadaće vezane uz rad na kontrolnoj točki, uspostava mobilne kontrolne točke i rad na kontroli prometa i vozila na njoj. Drugi dan obuke prošao je u uvježbavanju taktičkog kretanja te uvježbavanju borbe u urbanim uvjetima. Treći dan je ujedinjeno sve navedeno u provedbi obuke desetine

kroz obučnu traku. Svaka desetina dobila je neku zadaću na određenom području, a one su se sastojale od zauzimanja područja, prikupljanja za cijeli vod, primanja zapovijedi, priprema za provedbu zadaće, taktičkog kretanja, uspostave kontrolne točke na brzu ruku (*hasty check point*), te upad u objekt i njegovo čišćenje. Četvrti dan provedbe ovoga djela obuke prošao je u orientaciji na zemljištu, koja je provedena na razini desetina. Svaka desetina dobila je azimut kontrolnih točaka koje je morala pronaći, ali i tijekom traženja morala se koristiti metodama taktičkog kretanja zbog toga jer je u tu obuku ukomponirana i reakcija na dodir i zasjedu ukoliko bi se tijekom traženja točaka desetine međusobno susrele. Iako je kompletan prvi dio spomenute obuke proveden na poligonu u relativno teškim klimatskim uvjetima (česta dnevna izmjena pljuskova i jakog sunca), te otežanim uvjetima zbog velikog broja raznih insekata (komaraca, krpelja i slično), pripadnici voda pokazali su iznimnu pripremljenost, izdržljivost i sposobnost svladavanja zadaća u svim uvjetima.

Američki instruktori zadovoljni uvježbanošću našeg voda

Najveći dio prvog dijela obuke proveden je uz pomoć i savjete instruktora američke vojske, a zapovjednik voda poručnik Zdenko Fiala i prvi dočasnik vođa nadnarednik Mladen Pukšec sudjelovali su na redovitim brifinzima kod zapovjednika satnije i njegovog prvog dočasnika s američkim zapovjednicima vodova i njihovim prvim dočascnicima.

Tijekom obuke ono malo slobodnog vremena pripadnici voda iskoristili su za upoznavanje s pripadnicima Nacionalne garde. Radi se, nai-me, najvećim dijelom o mladićima od 18 do 20 godina koji su prvi put na obuku, a jedan dio je već prolazio obuku ili se nalazio u sastavu mirovnih snaga na kriznim žarištima poput BiH i Kosova. Već nakon toga djela obuke, časnici, dočasnici i vojnici Nacionalne garde izrazili su zadovoljstvo uvježbanošću pripadnika hrvatskog voda i svladavanjem zadane obuke.

Već prvi dan na teren je izašla i ekipa službe za odnose s javnošću iz Campa Ripleya, predvođena stožernim narednikom Charlesom Farrowom, koja je kamerom i fotoaparatom bilježila aktivnosti i uz čiju tehničku pomoć sam mogao s lica mjesta izvestiti o aktivnostima hrvatskog voda u Minnesota. Priuštivši mi mogućnost obilaska Camp Ripleya i poligona na njemu te stalnim boravkom na obuci s pripadnicima voda, imao sam se priliku i sam uvjeriti u veličinu prostora i objekata koji pripadaju Nacionalnoj gardi Minnesota i američkoj vojsci u ovom dijelu SAD-a, kao i velikim mogućnostima koje oni pružaju.

Uoči svečane promocije polaznika vojnih škola

Obogaćeni novim znanjima do još boljih rezultata

Sve vojne škole i granska učilišta u OSRH priveli su uspješno kraj izobrazbu još jednog naraštaja časnika i dočasnika, a svečana promocija polaznika i ove će se godine, sada već možemo reći tradicionalno, održati povodom obilježavanja Dana državnosti u Vukovaru. Zadovoljstvo uspjehom polaznika izrazio je zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov, a sudeći prema izjavama najboljih polaznika, školovanje je ispunilo i njihova očekivanja...

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Sve vojne škole i granska učilišta u OS-u RH priveli su uspješno kraj izobrazbu još jednog naraštaja časnika i dočasnika, a završetak jednog obrazovnog ciklusa vrijeme je kada se zbrajaju rezultati, analizira ono što je učinjeno, ali i rade projekcije za budući rad.

Upravo završenu nastavnu, kao i akademsku godinu, general bojnik Mirko Šundov, zapovjednik Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku, ocijenio je uspješnom te je, kako je rekao, zadovoljan, a vjeruje da njegovo mišljenje dijele i njegovi suradnici na razini škola u granama, kao i oni na združenoj razini, postignu-

General bojnik
Mirko Šundov,
zapovjednik ZZIO-a

tim uspjesima polaznika od kojih je najveći broj vrlo temeljito, uspješno i s velikim motivom sudjelovalo u školovanju. "Neki od polaznika stekli su nova znanja, neki usustavili postojeće vjerujem da su sada mnogo jači i u smislu znanja koja će obogatiti njihove sposobnosti da bi mogli svoje dužnosti u postrojbama obnašati bolje, kvalitetnije i učinkovitije nego što su to mogli prije školovanja", rekao je general Šundov.

Sudeći prema izjavama polaznika, školovanje je ispunilo i njihova očekivanja i uvjereni su da će im usvojena znanja uvelike koristiti u njihovom dalnjem radu.

Kako je sustav izobrazbe u OS-u iznimno odgovoran posao i stalno se mora prilagođavati novim trend-

Nadnarednik Goran Rac, polaznik 3. naraštaja visoke dočasničke izobrazbe
Kao najveću prednost školovanja

u ovoj školi istaknuo bih intergransku izobrazbu, kao i to što se izobrazba temelji na zajedničkom radu, a do najboljih smo rezultata moji kolege iz naraštaja i ja došli zajedničkim radom i razmjenom iskustava. Školovanje je u potpunosti ispunilo moja očekivanja i mislim da takav način izobrazbe ima veliku perspektivu u Hrvatskoj vojsci. Naravno, s ovim moja izobrazba nije gotova, jer kao dočasnik moram pratiti sve nove okolnosti u OS-u, što zahtijeva moj daljnji samostalni angažman i rad u sustavu. Zahvalio bih se i predavačima, kako onima iz OS-a tako i gostima predavačima iz civilnih struktura koji su nam uspjeli kvalitetno i na pravi način prenijeti svoja znanja. Jedno novo iskustvo, a s takvom praksom bi trebalo nastaviti i dalje, jest i studijsko putovanje u inozemstvo, što je dobra prigoda za razmjenu iskustava s pripadnicima OS-a drugih zemalja. Uspjeh koji sam postigao mnogo mi znači jer je to nešto što sam ostvario mimo svoje matične postrojbe, ali taj uspjeh dugujem i svojim kolegama koji su bili zajedno sa mnom na školovanju i koji su svi bili kandidati za najboljeg polaznika tako da mogu samo reći da sam prvi među jednakima.

Brigadir Boris Trnski, polaznik 7. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić"

Više sam nego zadovoljan kvalitetom izobrazbe u ovoj školi i mogu reći da je ona u pojedinim područjima čak i nadmašila moja očekivanja. Nastava nije klasična katedra već se temelji na seminarским radovima i raspravama tako da je izrazito dinamična a nastavnici su iznimno kvalitetni. Uz predavače iz OS-a bili su i predavači sa civilnih fakulteta, kao i neki ministri, tako da se znanja koja smo ovdje dobili teško mogu dobiti u nekom drugom obliku školovanja. Ratna škola polaznike priprema za najviše dužnosti u OS-u i oni tijekom školovanja na ovoj najvišoj razini usustavljaju svoja znanja i obučavaju se za promišljanja na strategijskoj razini. Iznimno važnima smatram studijska putovanja, kako ona u zemlji tako i ona u inozemstvu, kao i upoznavanje s funkcioniranjem tijela lokalne uprave.

Skupnik Damir Špoljarić, polaznik temeljne dočasničke izobrazbe

U Hrvatskoj vojsci sam devet godina, a u veljači sam upućen na školovanje kao zapovjednik tenka u svojoj matičnoj postrojbi. Naslov najboljeg polaznika nije samo moj osobni uspjeh, nego i mojih kolega, uže grupe iz oklopnjštva. Od prvog do zadnjeg dana izobrazbe sve se zasnivalo na timskom radu. Dakle, to je bio zajednički uspjeh. Što se tiče mog daljnog napretka, kako u činu tako i na dužnostima, vidjet ćemo koliko to sustav dopušta. Osobno na to ne mogu izravno utjecati, osim svojim zalaganjem i radom. Potrudit ću se da budem što bolji. Na temeljnoj dočasničkoj izobrazbi bilo je novina, a osnovna je bila kvalitetna praktična nastava. Na raspolaganju smo imali oklopna sredstva, tenkove i BVP na kojima smo na praktični način primjenjivali sve ono što smo učili teoretski, u učionici. To je i te kako pridonijelo kvaliteti nastave, taj praktični dio bio je ključan. Također, istaknuo bih vrlo kvalitetan odnos između instruktora i nas polaznika, nije bio "ukočen" nego vrlo kolegijalan.

vima i zahtjevima OS-a, kao i onome što se od nas zahtijeva kao buduće članice NATO-a, tijekom cijele godine zapovjednici škola su vrednovali i analizirali programe tako da su u gotovo svim školama ažurirani programi te će u razdoblju koje slijedi, kazao je general Šundov, do-

Ivan Kurevija, polaznik 9. naraštaja kadeta vojnih pilota

Neovisno o tome što je završni dio obuke bio

skraćen zbog ograničenog broja sati letenja po eskadrilama, ostatak obuke proveden je uspješno i u potpunosti. Nažalost, skraćena je namjenska obuka koja je meni osobno najzanimljiviji dio letenja, ali je ostatak školovanja protekao bez većih problema. Zahvaljujući nastavnicima letenja, kao i zapovjednicima, tijek obuke je bio više-manje kontinuiran i bez većih preziana. Na opće žaljenje tijekom školovanja smo ostali bez četvorice kolega koji su pali na letenju, ali smo s njima i dalje u vrlo bliskim kontaktima. Diplomirao sam na temu "Osiguranje doleta zrakoplova u području objekta djelovanja u točno predviđeno vrijeme", a što se tiče daljnje letačke obuke nadam se da će i za naš naraštaj biti organizirana Škola nastavnika letenja kao sljedeća stopenica u letačkoj karijeri.

ći do bitnih reformi programskih sadržaja u svim školama. "U ovoj smo godini", rekao je general Šundov "ažurirali određene dijelove programa, no za iduću kako školsku, tako akademsku i kalendarsku godinu čeka veliki posao u smislu izrade novih programa koji će pratiti stupanj reforme OS-a i koji moraju biti uskladeni s Bolonjskim procesom". Bolonjska deklaracija prvenstveno podrazumijeva integraciju programa i njihovo povezivanje u cjelokupni proces, a to se ponajprije odnosi na programe školovanja naših kadeta, a potom i na programe školovanja u ZSŠ-u i Ratnoj školi. Programi će uz sve to biti nadopunjeni i sadržajima koji su potrebni

Pukovnik Senad Fejzić, polaznik 13. naraštaja Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro"

Kada sam došao na školovanje mislio sam da mnogo znam, ali sada, nakon završetka izobrazbe, shvatio sam koliko sam malo znao s obzirom na znanja koja sam stekao tijekom školovanja. Ovo je doista škola koja pruža visoku razinu izobrazbe i smatram da bi svi časnici u OS-u trebali proći ovaj oblik izobrazbe. Rad nastavnika je bio iznimno dobar i kvalitetan, a upoznali smo se i s iskustvima časnika koji su završili školovanje u inozemstvu. Posebice bih istaknuo kvalitetu izobrazbe u praktičnom dijelu koji bi u budućnosti trebalo još pojačati. Dobra je praksa iobilazak svih grana OS-a tijekom školovanja i mislim da tako treba i dalje nastaviti, i to s tendencijom posjećivanja gardijskih brigada i združenih postrojbi.

diti, praktično služi tome da ispunjava zahteve grana OS-a te ima zadaću na određeni način proizvesti časnika i dočasnika kakvog zahtijevaju zapovjedništva grana OS-a koja će potom kroz praktičan rad vrednovati njihova znanja, sposobnosti i vješ-

Narednik Milan Šulentić, polaznik 13. naraštaja više dočasničke izobrazbe

Jako sam zadovoljan nastavnim planom i programom te školovanjem tijekom kojeg sam stekao znanja za svoju, ali i za višu razinu i mogu reći da polako zauzimam jednu cijelinu što se tiče mog poziva, vojne stručnosti i obučenosti. Instruktori su dobro obučeni i kvalitetno su provodili nastavu, a bilo bi im još lakše raditi da je bilo više literaturu i da je bila bolja informatička potpora.

Znanja koja sam stekao tijekom izobrazbe mnogo će mi pomoći u dalnjem radu, pogotovo kada je riječ o organizaciji. Dobio sam puno podataka tako da ću moći bolje planirati i organizirati obuku, nastavu i predavanje unutar svoje postrojbe.

našim časnicima i dočasnicima za uključivanje i sudjelovanje u procesima na međunarodnoj razini, u mirovnim operacijama i međunarodnim multinacionalnim stožerima. "Postojeći sustav školovanja, kao i onaj koji ćemo u budućnosti izgra-

tine", rekao je general Šundov.

Promocija polaznika svih vojnih škola i učilišta OSRH i ove će se godine, sada već možemo reći tradicionalno, održati na svečanosti koja će se povodom obilježavanja Dana državnosti organizirati u Vukovaru.

Završne pripreme hrvatsko-albansko-makedonskog sanitetskog tima za sudjelovanje u misiji ISAF

Stručnost tima neupitna

Zajednički hrvatsko-albansko-makedonski sanitetski tim definiran Američko-jadranskom poveljom, koji bi trebao sudjelovati u međunarodnoj misiji ISAF u Afganistanu, boravio je od 13. do 17. lipnja na preduputnoj obuci u Središtu za međunarodne vojne operacije.

Riječ je o prvoj preduputnoj obuci koju je SMVO proveo za jedan sanitetski tim koji će sudjelovati u ISAF-ovoj misiji, a plan i program koji je trebalo prilagoditi specifičnim zahtjevima polaznika izradili su djelatnici Središta u suradnji s pukovnikom Ratimirom Benčićem, dr. med., koordinatorom za aktivnosti vezane za pripremu sanitetskog tima i njegovih suradnika. Prema riječima natporučnika Ljube Radovnikovića, glasnogovornika Središta, polaznici su se, osim što su dobili generalne informacije o misiji ISAF, između ostalog upoznali i s pravnim i psihološkim aspektima mirovnih operacija, civilno-vojnom su-

radnjom, komunikacijama i radio-procedurama unutar

NATO-a, orientacijom na terenu, radom na GPS-u i kartama. Polaznike je osobito iznenadio praktični dio rada u komunikacijama, što je iznimno važno, jer kako je rekao natporučnik Radovniković, koji je i sam sudjelovao u mirovnim operacijama, kad su komunikacije u pitanju na terenu nema i ne smije biti improvizacija. Osobito su važne i psihološke pripreme koje su obuhvatile pripreme na odvojenost od obitelji, upoznavanje sa specifičnostima zemlje i kulturološkim raznolikostima, ali i o onim najneugodnijim situacijama kao što je zarobljavanje i ispitivanje.

Pukovnik Benčić je rekao kako se svatko boji nesigurnosti i odlaska u nepoznato te je iznimno važno upoznati sudionike mirovnih operacija s onim što ih u misiji može očekivati, a upravo je to jedan od ciljeva predu-

snimio D. KIRIN

putne obuke. Inače, pripreme sanitetskog tima za odlazak u Afganistan trajale su devet mjeseci i uz preduputnu obuku obuhvatile su dva ciklusa medicinske obuke u Makedoniji, te po jednu vježbu u Albaniji i Makedoniji. Uvježbanost sanitetskog tima, koji bi nakon što se ispoštiva zakonom predviđena procedura u kolovozu trebao oputovati u Afganistan, pukovnik Benčić je ocijenio više nego dobrom. "Članovi tima iznimno dobro međusobno surađuju, nema nikakvih problema u komunikaciji, ostvareno je međusobno povjerenje, a stručnost ionako ni u jednom trenutku nije bila upitna", rekao je pukovnik Benčić te je dodao kako su im veliku pomoć tijekom priprema pružili i vojna policija i predstavnici našeg kontingenta koji se nalaze u Afganistanu.

L. PARLOV

Gromovi otputovali u Ukrajinu

19. lipnja do 1. srpnja na poligonu Yavoriv nedaleko od grada Lavova u Ukrajini. Četraestoricu gardista pripadnika 2. gbr, *Gromova*, predvodi pukovnik Krešimir Lokas i natporučnik Davor Popović.

Vježba CBE 05. je glavna godišnja NATO/PfP vojna vježba, a provodi se radi uvježbavanja i ovladanja temeljnim znanjima u operacijama potpore miru na razini bojne, promoviranjem interoperabilnosti oružanih snaga koje sudjeluju na vježbi i zemalja Mediteranskog dijaloga u primjeni NATO standarda u provedbi mirovnih operacija vježbama na zemljisu. Naglasak vježbe je na provođenju zadaća prilikom osiguranja osjetljivih točaka i stvaranja sigurnosnog okružja, kao i sprječavanje pojedinaca i skupina u destabilizaciji područja u kojem djeluju mirovne snage. Tijekom trajanja vojne vježbe naši će predstavnici odradivati

Skupina vojnika hrvatskog nacionalnog kontingenata, koju čine predstavnici satnije za mirovne operacije 2. gbr, otputovala je 17. lipnja na međunarodnu vojnu vježbu "Cooperative best effort 2005." u Ukrajinu.

Iz zračne luke Pleso ispratili su ih zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković i zapovjednik 2. gardijske brigade *Gromovi* brigadir Branko Predragović.

Međunarodna vojna vježba "Cooperative best effort 2005." održava se od

pojedinačnu i zajedničku obuku kao i zahtjevne vježbe na zemljisu. Uz ceremonijalno otvaranje vježbe, programski su predviđene i druge zanimljive aktivnosti domaćina, kao i stranih sudionika vježbe, pri čemu su predviđeni dani prezentacije medija i kulture uz posjete visokih dužnosnika i uzvanika iz Ukrajine i inozemstva.

Predstavnici 2. gbr. *Gromovi*, 2. pješačke bojne iz sastava satnije za mirovne operacije, sa zapovjednikom voda natporučnikom Davorom Popovićem, aktivni su sudionici Domovinskog rata s bogatim ratnim iskustvom, te kvalitetno uvježbani u svladavanju vojne obuke iz mirovnih operacija. Našim predstavnicima u Skoplju pridružio se i kontingenat vojnika iz OS Republike Makedonije koji će sudjelovati s našim gardistima na zajedničkoj vojnoj vježbi mirovnih operacija u Ukrajinu.

I. MATOŠEVIĆ

Vojni izaslanici u Središtu za borbenu obuku

Predstavnici Vojnodiplomatskog zbora akreditirani u Hrvatskoj 16. lipnja posjetili su Središte za obuku na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunju. Organizator jednodnevnoj posjeta bio je ZIO predvođen brigadirom Marijanom Biškićem.

Susretu su između ostalih nazočili zapovjednici Časničke i Dočasničke škole, zapovjednici Središta za obuku vojnika, te Taktičko-simulacijskog središta. Glavni cilj posjeta VDZ-a bio je predstavljanje sustava MILES 2000 u provedbi suvremenog uvježbavanja postrojbi. Polaznici temeljne dočasničke izobrazbe pješaštva dvostranom taktičkom vježbom prikazali su funkcionalnost i djelovanje sustava MILES 2000. Uz to, vojni izaslanici imali su prigodu nazočiti još dvjema tematskim vježbama: gađanje topništva za potporu, čiji je cilj osposobiti polaznike za samostalno vođenje i zapovijede-

danje desetinom topništva za potporu, kao i protuoklopnoj paljbenoj vježbi. Zadaća te vježbe bila je provesti školsko pokazno bojno gađanje nepokretnih ciljeva protuoklopnim sredstvima prve i druge generacije. Bio je to ujedno završetak obuke naraštaja temeljne dočasničke izobrazbe pješaštva.

Osim pokaznih vježbi na terenu, obilaska borbenih položaja te predstavljanja taktičko-tehničkih osobina sustava MILES 2000, predstavnicima VDZ-a brigadir Biškić i načelnik Odjela za izobrazbu i obuku brigadir Mladen Brklić prezentirali su ustroj i buduće zadaće ZIO-a. Središte za borbenu obuku i njegov ustroj i zadaće predstavio je zamjenik zapovjednika SBO-a pukovnik Mirko Stošić, a pov-

snimio M. PERVAN STIPIĆ

jesnicu poligona i ulogu u OS-u izložio je zapovjednik poligona pukovnik Hrvoje Papst. Predstavnici VDZ-a bili su iznimno zadovoljni viđenim, a zamjenik dojajena VDZ-a brigadir Volodomir Kondratik je istaknuo kako se nada da će taj događaj biti put k još kvalitetnijoj suradnji.

M. PERVAN STIPIĆ

Sportski dan djelatnika MORH-a i GS-a

snimio D. VLAHOVIĆ

življena Personalne službe, u suradnji sa ŠRC-om "Jarun" i uz logistički udio Službe za gospodarenje nekretninama pobrinuli su se da za ovaj događaj (šteta što je samo jedan-put godišnje) osiguraju doista sve moguće uvjete kako bi pripadnici našeg ministarstva mogli pokazati svoje vještine na sportskim terenima, ali se pritom i zabaviti (za to su se pobrinuli tamburaši iz "Slavo-

nija banda"). Jedino na što se nije moglo utjecati bile su vremenske prilike, ali su i one bile odgovarajuće za ovaj događaj i 300-injak natjecatelja te njihovih kolega koji su im došli pružiti podršku. Bilo je sunčano i toplo, a pljusak je pao tek navečer, kada su sportska borilišta već utihnula.

Naravno, iako je izbor natjecateljskih disciplina bio doista šarolik, najveću pozornost privukli su nogometari. Njihova izvedba redovito je najuzbudljivija ali i najtemperamentnija. Sportske pohvale upućujemo svim pobjednicima, ali u Coubertinovom stilu i ostanim sudionicima, bez obzira na pokažanu spremu (tjelesnu, ne stručnu).

Završni komentar? Lijepo je vidjeti da se ljudi bave sportom, ali ih je još ljepše vidjeti na okupu, sve one koji dolaze iz raznih cijelina, obnašaju razne dužnosti, kako se zajedno natječu, smiju, razgovaraju... U rječnicima velikih tvrtki to se zove "team building", u slobodnom prijevodu "druženje izvan radnog mjesto počaje da se na poslu postigu bolji rezultati"...

D. VLAHOVIĆ

Nedugo nakon proslave Dana oružanih snaga, zagrebačko "more" Jarun ponovno je bilo poprište događanja u organizaciji MORH-a. Ovaj put bila je riječ o Sportskom danu 2005., namijenjenom sportu i rekreaciji, ali prije svega druženju djelatnika uprava MORH-a i GSOS-a.

Događaj je organiziran povodom Dana državnosti uz odobrenje ministra obrane.

Glavni organizatori Sportskog dana, djelatnici Odsjeka za kvalitetu

POBJEDNICI

Nogomet: Služba za gospodarenje nekretninama
 Badminton(Ž): Marina Klarica
 Badminton(M): Damir Hercigonja
 Odbojka na pijesku(Ž): Služba za gospodarenje nekretninama
 Odbojka na pijesku(M): J-1
 Sah: Vladimir Božić
 Povlačenje konopa: J-1
 Minigolf: Darko Perhat
 Pikado(Ž): Lučiana Klobas-Dobrović
 Pikado(M): Željko Polonijo
 Viseća kuglana: Edita Radanović
 Stolni tenis (Ž & M): Alisa Pavlinec

U Dubrovniku održana Međunarodna konferencija o otvorenosti i komunikaciji te odnosu spram medija

Open Up - poziv na otvorenost i suradnju

Ovogodišnja je Open Up konferencija organizirana za glasnogovornike i djelatnike ministarstava obrane i oružanih snaga koji svakodnevno surađuju s medijima, a cilj konferencije bila je međusobna razmjena iskustava te poboljšanje komunikacijskih vještina u odnosu spram medija i sveukupne javnosti, kao i jačanje odnosa te međusobne suradnje svih sudionika

Napisala i snimila Marija ALVIR

U organizaciji norveškog i hrvatskog ministarstva obrane u Dubrovniku je od 15. do 18. lipnja održana Međunarodna konferencija o otvorenosti i komunikaciji te odnosu prema medijima pod nazivom Open Up na kojoj su sudjelovali predstavnici više zemalja srednje i istočne Europe. Kako bi međusobno razmijenili iskustva s aspekta odnosa s javnošću i informiranja ministarstava obrane, odnosno oružanih snaga u sklopu kojih rade, u Dubrovniku su se okupili predstavnici Bugarske, Češke, Estonije, Latvije, Litve, Mađarske, Poljske, Rumunjske i Slovačke, kao i Norveške, čije je Ministarstvo obrane glavni organi-

■ **Iskusni britanski novinar iz područja obrane John Chisholm pojasnio je ulogu medija u odnosima s javnošću**

zator te konferencije i Hrvatske, kojoj je ove godine pripala uloga zemlje domaćina. Među pozvanim zemljama koje se nisu odazvale bile su Albanija i Slovenija te Srbija i Crna Gora.

Konferencijom u Oslo 2000. godine norveško Ministarstvo obrane počelo je s provedbom međunarodnog projekta Open Up u svrhu potpore izgradnji demokracije u zemljama srednje i istočne Europe, a dosad su održane konferencije u Bukureštu i Rigi (2001.), Budimpešti (2002.) i Pragu (2003.) te Varšavi (2004.). Ovogodišnja je Open Up konferencija organizirana za glasnogovornike i dje-

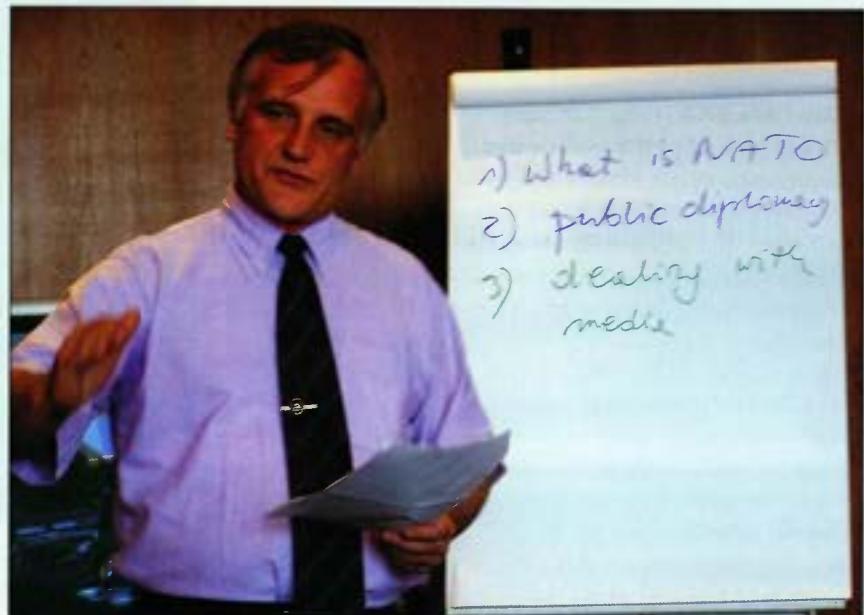
latnike ministarstava obrane i oružanih snaga koji svakodnevno surađuju s medijima, a cilj konferencije bila je međusobna razmjena iskustava te poboljšanje komunikacijskih vještina u odnosu spram medija i sveukupne javnosti, kao i jačanje odnosa te međusobne suradnje svih sudionika.

U očekivanju uspješnih rezultata

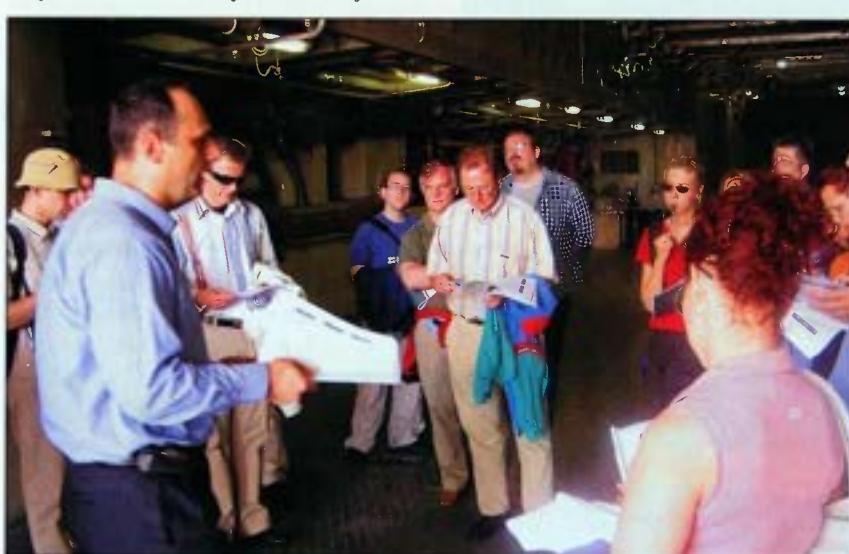
Sudionike konferencije, koja se održavala u dubrovačkom hotelu Excelsior, u ime organizatora pozdravio je prvo pomoćnik državnog tajnika norveškog Ministarstva obrane Kaare Helland-Olsen, a potom i načelnica Službe MORH-a za odnose s javnošću i informiranje Ma-

rijana Klanac, zaželjevši svima dobrodošlicu u Hrvatsku i uspješan rad na konferenciji. Tijek konferencije bio je vrlo intenzivan, a program zahtjevan, no vidljivi pozitivni pomaci pokazali su da se mogu očekivati i uspješni rezultati, odnosno implementacija naučenog u svakodnevnom poslu na području odnosa s javnošću. Za provedbu medijskih vježbi, koje su između ostalog podrazumijevale vježbe pred kamerama, bili su zaduženi savjetnici i instruktori za komuniciranje i odnose s medijima norveške tvrtke The Media Lion, dok su predstavnici zemalja sudionica konferencije predstavili svoje organizacijske cjeline zadužene za odnose s javnošću i informiranje te razmijenili iskustva s tog područja.

Tijekom konferencije održano je i

■ O medijskoj politici NATO-a govorio je časnik za odnose s javnošću i informiranje NATO-ovog stožera Robert Pszczel

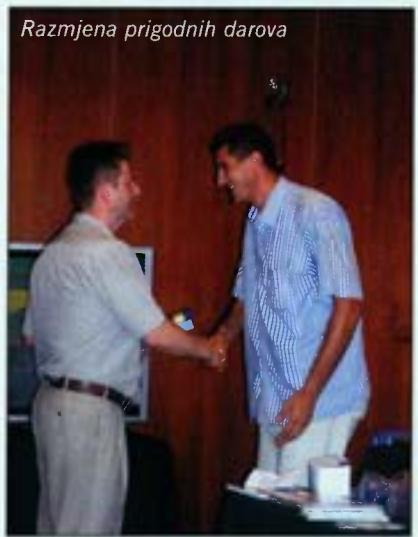
■ Unatoč velikoj vrućini u potpalublu broda, izvrsno se izlaganje pukovnika Tomislava Vibovca slušalo s velikim zanimanjem

nekoliko iznimno zanimljivih predavanja. O medijskoj politici NATO-a govorio je časnik za odnose s javnošću i informiranje NATO-ovog stožera Robert Pszczel, a iskusni britanski novinar iz područja obrane John Chisholm pojasnio je što mediji, odnosno njihovi predstavnici novinari očekuju od predstavnika odnosa s javnošću ministarstava obrane i oružanih snaga. Hrvatsku ratnu mornaricu predstavio je kapetan korvete Darko Malečić, voditelj tima Operativne službe Zapovjedništva HRM-a, a o Strategijskom pregledu obrane u Republici Hrvatskoj

govorio je pukovnik Tomislav Vibovec, načelnik odjela u Službi za obrambenu politiku i planiranje. Hrvatski su izlagači svoje prezentacije održali na brodu HRM-a kojim su potom svi sudionici plovili u dubrovačkom akvatoriju, a osim ugodne plovidbe ratnim brodom gosti iz deset zemalja, zajedno s organizatorima i domaćinima, imali su prigodu u pratnji stručnog vodiča obići i neke od dubrovačkih kulturnih znamenitosti.

Norveški su organizatori na kraju izrazili zadovoljstvo održanom konferencijom te su pohvalili hrvatske

domaćine, razmijenivši prigodne darove sa čelnicom hrvatskog izaslanaštva Marijanom Klanac, a za pomoć u organizaciji posebice su izrazili zahvalnost djelatnicima naše Službe za odnose s javnošću i informiranje brigadiru Petru Čavaru i satnici Željki Tubić, koji su im, kao i svim drugim sudionicima, bili na raspolaganju tijekom cijele konferencije. Osim u dobroj organizaciji, sudionici konferencije uživali su i u prirodnim ljepotama Dubrovnika te brojnim delicijama i vrhunskim vinenima posluženim u ekskluzivnom dubrovačkom hotelu, a ako je suditi prema rekacijama naših gostiju, možemo ih uskoro očekivati i kao turističke goste Lijepe Naše. ■

Razmjena prigodnih darova

HMEV nalazi kupce

AUSTRALSKA tvrtka ADI isporučila je potkraj prošle godine dva inženjerska vozila HMEV (High Mobility Engineering Vehicle) kineskoj vojsci. Kinezi će vozila testirati kako bi vidjeli odgovaraju li njihovim zahtjevima. Vozila su predana u dijelovima i sklopljena su u Kini. Tako je odmah na početku provjeren prvi zahtjev - proizvodnja vozila u Kini.

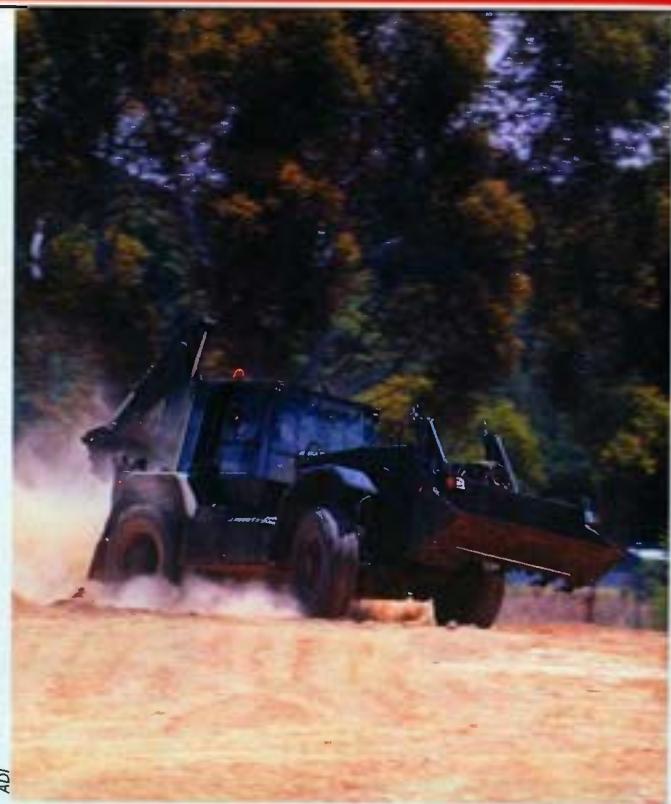
Kineska vojska traži jeftino višenamjensko vojno inženjersko vozilo za razne zadaće kao što su kopanje zemlje, podizanje ili bušenje. Za vozilo je bitno da može djelovati i na vojnim i na civilnim zadaćama. Koliko se zna HMEV je jedino vozilo koje se zasad razmatra.

Jedna od posebnosti HMEV-a je mogućnost samostalnog putovanja. Brzina po dobrom putu iznosi 100 km/h, a doseg s punim spremnikom iznosi 600 km. To posebno odgovara kineskoj vojski u operacijama pomoći nakon raznih katastrofa jer omogućava veću fleksibilnost i brže pružanje pomoći ugroženom stanovništvu.

ADI se ozbiljno priprema za mogući posao pa je našao i kinesku tvrtku koja bi mogla proizvoditi vozila u Kini. U početku bi se samo sklapali od dijelova iz Australije, ali bi s vremenom Kinezi usvajali i proizvodnju.

Očekuje se kako će kineska vojska tražiti neke sitnije modifikacije i to opremanje za djelovanje u zimskim uvjetima te na velikoj nadmorskoj visini.

Kineska je vojska zadužena i za pružanje žurne pomoći nakon većih katastrofa u kojima je ugroženo civilno stanovništvo. Poplave, potresi i slične katastrofe su relativno česte. Vojsci je bitno stići što prije i pružiti

ADI

pomoći kad je najpotrebnija. Čini se kako je HMEV dobar odgovor na potrebe kineske vojske.

Dosad je australskoj vojski predano 27 vozila HMEV, a 40 primjeraka modificirane inačice predano je i američkoj vojski.

M. PETROVIĆ

Izraelska tvrtka IAI (Israel Aircraft Industries) nedavno je predstavila svoj novi koncept mini bespilotne letjelice Bird Eye 400. Posebnost nove izraelske bespilotne letjelice je konstrukcijsko rješenje kojim je predviđeno da letjelica po povratku sa zadaće slijede na leđa, kako bi se izbjeglo oštećenje dragocjene elektrooptičke opreme koju nosi letjelica.

Maksimalna težina letjelice na polijetanju iznosi 4 kg, uključujući i senzorsku kupolu koja se vertikalno može zaokretati do 180 stupnjeva. Letjelicu pokreće elektromotor, s

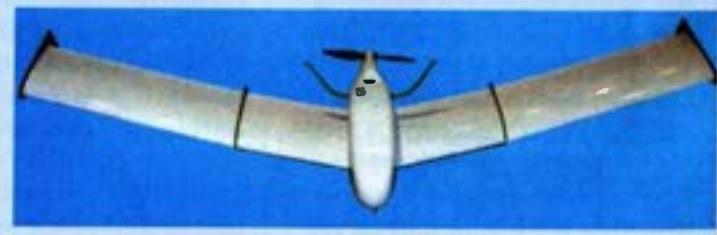
dvokrakom elisom. Specifični operativni zahtjevi te gabarit "korisnog" tereta kojeg nosi letjelica utjecali su na konstrukciju letjelice. Tako je "klasično" rješenje s glavnim stajnim trapom od početka odbačeno, kako bi se dobilo na letnim performansama, odnosno kako bi se barem donekle smanjio vizualni "potpis" letjelice. Na gornjaku letjelice postavljena su dva tzv.

Bird Eye 400

"shock absorbera" kako bi se ublažilo slijetanje letjelice na leđa.

Inicijalna razvojna faza projekta je završena, te je nedavno s uspjehom obavljeno više letnih testiranja na različitim tipovima terena. Sama letjelica, odnosno sustav Bird Eye 400 je modularnog tipa, odnosno lako je sklopiv, tako da ga na terenu mogu bez puno teškoća nositi četiri vojnika.

I. SKENDEROVIC

Finska ratna mornarica naručila četvrti brod klase Hamina

BRODOGRADILIŠTE Acker Finnyards i finska ratna mornarica su potpisali ugovor vrijedan 28,6 milijuna američkih dolara za izgradnju četvrtog brzog raketnog broda (*fast-attack craft* - FAC) klase Hamina. Izgradnja broda će započeti odmah nakon predaje još neimenovanog plovila potkraj 2006. ili početkom 2007. godine. Četvrti brod nastao je kao izbor koji je rezultirao ugovorom za treći i četvrti brod u prosincu 2003. godine. Primopredaja trećeg brzog raketnog broda najavljena je u prvom dijelu 2006. godine.

Klasa Hamina originalno je bila predviđena kao klasa brodova s dvije zapovjedno-upravljačke platforme kako bi se moglo upravljati s najviše osam T-2000 vozila s povećanom pokretljivošću i pogonom na gusjenice na pneumatskim komorama tzv. *air cushion vehicles*. S obzirom na to da je program T-2000 ukinut, pomorska služba će biti nastavljena s dodatnim brodovima klase Hamina.

Kako brodogradilište Acker Finnyards nema drugih narudžbi u 2006. godini a finska ratna mornarica ima potrebu za novim, modernim, brzim raketnim brodovima pretpostavlja se kako bi mogla biti naručena dodatna dva brza desantna broda sredinom 2006. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

A Secure Profile

A family approach

As design and development costs are often a high percentage of the total cost of a system (including qualification and tests), the possibility to have a modular approach when conceiving new products can allow remarkable savings.

This procedure has been followed in the design of our families of turrets: HITROLE®, HITFIST®, HITFACT®.

Ranging from 7.62 up to 120mm, Oto Melara turrets also represent the ideal candidate for retrofit programs of existing vehicles thanks to their weights and dimensions.

This unique approach of "menu" turrets is raising great interest in the international markets for the commonalities and standardization it allows.

Oto melara

A FINMECCANICA COMPANY

Oto Melara via Valdilocchi, 15 La Spezia (Italy)
tel (+39) 0187 581111 - fax (+39) 0187 582669

Zadaće nadzora mora u doktrinama ratnih mornarica

Tko vlada morem, upravlja svime! Temistoklo (524. - 460. pne)

Stjepan BERNADIĆ

Narodima uz more ono je oduvijek bilo izvor blagostanja i osnova razvoja i međunarodnog ugleda pomorski orijentiranih zemalja. Zbog svojih jedinstvenih značajki ono je izvor života na zemlji i bitan čimbenik njegova održavanja. Stoga su zemlje koje imaju more i narodi koji imaju pamet da ga znaju iskoristiti već na samom početku u velikoj prednosti u odnosu na zemlje bez vlastitog izlaza na more. Cilj i smisao svake primorske države je razviti osmišljen i cijelovit pomorski sustav i po-

stati pomorska zemlja.

More kao resurs obično se najviše cijeni kroz geografsko - gospodarski čimbenik kojim se izražava ambijentalna vrijednost mora kao prirodnog elementa. Taj čimbenik se očituje preko načina iskorištavanja mora kao: (a) plovног puta (moreplovstvo i brodarstvo), (b) eksploracije morskog bogatstva (ribarstvo, marikultura, eksploracija nafte i plina, minerala i sl.), (c) eksploracija luka, brodogradnje, pomorske privrede, (d) te zdravstveno - rekreativski i ekološki čimbenik. Upravo te vrijednosti su temeljni uzrok i povod sukobljavanjima ljudi i država, težnje i jagme da se za sebe osigura pristup morskim obala. Stoga ukupna nastojanja u pravilnom iskorištavanju, ali i očuvanju i čuvanju mora kao prirodnog

resursa obalnih država označavamo kao pomorsku moć obalne države. Pomorsku moć stoga bismo mogli pokušati definirati kao "stvarne i potencijalne mogućnosti koje more pruža nekoj pomorskoj zemlji za postizanje političkih, gospodarskih i vojnih ciljeva u ratu i miru". Temeljni, međusobno ovisni čimbenici koji utječu na pomorsku moć su: geografski položaj, gospodarska moć, posebice pomorska privreda, nacionalne osobine i ciljevi opće i pomorske politike.

Uloga pomorstva u gospodarskom i obrambenom sustavu Hrvatske trebala bi predstavljati temelj razvijenog nacionalnog gospodarstva i misao vodilja u definiranju strateških ciljeva uspješnog uklapanja Hrvatske u europske i svjetske prometne, privredne i obrambene sustave.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Komercijalne satelitske komunikacije za potrebe vojnih korisnika

Komercijalni sustavi pomazu u zadovoljavanju rastućih zahtjeva vojnih korisnika za rutinskim dnevnim satelitskim komunikacijama

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Više od dva desetljeća vojska se koristi postrojenjima komercijalnih satelitskih komunikacija (satcom) koje su narasle od običnih kućnih telefona s glasovnim porukama ka širokom rasponu podatkovnih i ostalih usluga. U mnogim slučajevima korisnici se mogu poslužiti Internetom kako bi pristupili sustavu te usmjerili podatke prema specijaliziranim uslugama koje se traže. Kako je ovo doba "televizijskog" ratovanja tada se i zapovjednici, koji su uključeni u ratna zbivanja, mogu poslužiti korisnim informacijama iz izvora kao što je TV mreža CNN (Cable News Network).

Potkraj kolovoza 2004. Američka agencija za informacijske sustave (DISA) zatražila je informacije koje bi pomogle u pristupu, planiranju, najmu, vođenju i upravljanju ko-

mercijalnim satcom uslugama za potrebe zapovjednika na bojištu, raznim američkim vojnim postrojbama te agencijama ministarstva obrane. DISA je zainteresirana za poboljšanja na poljima poslovnih postupaka, novčanih troškova, primjenjivosti, sigurnog pristupa te sposobnosti globalnog

mrežnog upravljanja. Radovi pokrivaju sustave koji rabe C, Ku, Ka i X frekvencijske pojase. Trenutačni mrežni promet kojeg DISA podržava iznosi oko 2,856 Mbit/s.

Razne vojne aplikacije koriste se uslugama koje leže na L-pojasu, koje osigurava preko tvrtki Inmarsat i Iridium, bile su nadopunjavane postrojenjima tvrtke Thuraya Satellite Telecommunications Corp. Postoji mogućnost budućeg povezivanja s Artemis programom Europske svemirske agencije (ESA).

Vojni korisnici su prihvatali pristup preko Internet Protokola (IP) koji im omogućuje pristup do specijaliziranih usluga, bilo gdje na svijetu, uz uporabu PC prijenosnog računala (laptop/notebook) ili dlanovnika (PDA), odnosno ručnog računala.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Predstavljeni češki JAS-39C Gripeni

U sklopu aeromitinga, tj. Dana otvorenih vrata zrakoplovnih baza Časlav i Prerov, predstavljen je novi avion u lovačkom sastavu čeških zračnih snaga - JAS-39C Gripen

Napisao i snimio Danijel VUKOVIĆ

Lovačka komponenta češkog ratnog zrakoplovstva opremljena je avionima JAS-39C Gripen, kao i vježbovnim dvosjednim inačicama JAS-39D. Taj podatak je u zadnjih pola godine predstavljaо predmet brojnih rasprava na kojima se raspravljalo o nabavi, adaptaciji i brojnim postavljenim zahtjevima i normama koje je trebalo zadovoljiti za uspješno uvođenje Gripena u aktivnu uporabu u redovima čeških zračnih snaga. Podsjetimo se na trenutak nekih važnih događaja koji su prethodili konačnoj realizaciji "češkog" Gripena. Nakon što je, na temelju opsežne stručne studije, donesena odluka za nabavu Gripena kao budućeg lovca čeških zračnih snaga, definiran je i usvojen

proizvodni program koji je u sebi sadržavao posebne elemente naručitelja. Tako je u Gripenu za češko ratno zrakoplovstvo ugrađena elektronička oprema programirana posebnim softverom u koji su implementirani specifični parametri koje je definirao naručitelj. Cjelokupni proces proizvodnje aviona se odvija u SAAB-ovoј tvornici u Linköpingu u Švedskoj.

Prvi "češki" Gripen je poletio 18. listopada 2004., a češki piloti su, nakon obuke, na Gripenima počeli letjeti početkom 2005. godine. Prvi Gripen je u Češku došao u travnju, a isporuka će trajati do kolovoza 2005. godine. Preobuka čeških pilota-instruktora, uz opsežni program, izvodila se tijekom 80 letova. Voditelj čeških pilota-instruktora, pukovnik Petr Mikulenka, izjavio je kako je skupina čeških pilota-instruktora nakon preobuke u Švedskoj sposobna za daljnji prijenos specifičnih znanja i vještina na pilote-lovce čeških zračnih snaga te da je druga skupina iskusnih pilota-instruktora usvojila sa-

mo 35 specifičnih modova, tj. letačkih elemenata potrebnih za prijelaz na Gripena. Nakon što je uspješno završio preobuku, pukovnik Mikulenka zajedno sa svojim kolegom, pukovnikom Michaelom Boruvkom, predstavlja "nove" instruktore u češkim zračnim snagama. Iz razgovora s pukovnikom Mikulenkom o njegovoj letačkoj karijeri, nazire se iskusni lovački pilot koji je svoju letačku karijeru počeo 1987. godine te je do danas na lovcu MiG-21 ukupno naletio 1500 sati. Napomije kako je na MiG-u 21 vrlo teško letjeti te da gotovo cijelo vrijeme dok je u zraku treba intenzivno misliti na navigaciju i ostale esencijalne letne parametre. U navedenu konstataciju se dodatno uvjerio, kako kaže, otkako je postao pilot na Gripenu. Za razliku od MiG-a 21, tijekom leta na Gripenu gotovo cijelo vrijeme posada posvećuje proučavanju sustava i usredotočuje se na letački zadatci, dok sofisticirani uređaji za kontrolu i održavanje letnih parametara znatno "pomažu" pilotu te mu olakšavaju proces navigacije. Naravno, prvi stupanj obuke i "prvi letovi" na Gripenu izvodit će se u posebnom simulatoru.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Republic F-84 Thunderjet

Najveća je vrijednost F-84 Thunderjeta, osobito inačice G, u činjenici da je bio prvi mlažni lovac brojnih ratnih zrakoplovstava

Domagoj MIČIĆ

Razvoj Thunderjeta pokrenut je kako bi se osigurao što veći broj tipova ratnih aviona koji će zamijeniti one pokretane klipnim motorima. Tvrta Republic pokrenula je 11. studenog 1944. razvoj svog prvog lovačkog aviona na mlažni pogon na poticaj američkog ratnog zrakoplovstva, preciznije njegovog dijela Air Materiel Command. Novi je lovac trebao zamijeniti lovac P-47 Thunderbolt istog proizvođača. Zbog toga je u samom početku razvoja razmatrana mogućnost da se u nešto modificirani trup Thunderbolta ugradи turbomlažni motor General Electric TG-180 (J-35), ali se od toga ubrzo odustalo. Umjesto toga za TG-180 projektiran je potpuno novi avion. Razvoj bi vjerojatno tekao brže da američko ratno zrakoplovstvo nije prvo bitno tražilo da novi lovac mora imati brzinu od najmanje 521 čvora (938 km/h), borbeni radijus djelovanja 738 nautičkih milja (oko 1330 km) i naoružanje koje bi se sastojalo od osam teških strojnica kalibra 0,50 inča (12,7 mm) ili šest teških strojnica kalibra 0,60 inča (14.6 mm). Ubr-

zo je postalo očito da su ti zahtjevi preveliki, pa su smanjeni na borbeni radijus djelovanja od 612 nautičkih milja (oko 1100 km) i naoružanje od "samo" šest teških strojnica kalibra 0,50 inča. Tako je smanjena uzletna masa koja je bila najveći problem za slabašni motor TG-180 koji je morao pokretati novi lovac.

Prvi je prototip, označen kao XP-84 (serijskog broja 45-59475) dovršen u prosincu 1945. Nakon početnih ispitivanja na zemlji prototip je rastavljen da bi ga se transportnim avionom Boeing XC-97 prebačilo iz Republicovog pogona u Farmingdaleu (New York) u zrakoplovnu bazu Muroc u Kaliforniji. Nakon ponovnog sastavljanja i ispitivanja

prvi je let obavljen 28. siječnja 1946. a avionom je upravljao bojnik William A. Lien. Tako je Thunderjet postao prvi američki mlažni lovac napravljen nakon okončanja II. svjetskog rata. Drugi je prototip poletio u kolovozu 1946. Tijekom testiranja oba prototipa postignuta je maksimalna brzina od 947 km/h na razini mora. Oboren je i američki brzinski rekord jer je postignuta brzina od 977,5 km/h. Oba je prototipa pokretno turbomlažni motor J35 GE7 potiska 16,6 kN. Nešto snažniji motor J35 GE15 potiska 17,7 kN ugrađen je u jedan XP-84A prototip i u 15 predserijska YP-84A namijenjena ispitivanju aviona i uvođenju u operativnu uporabu. Isti je motor odabran i da pokreće serijske P-84B. U međuvremenu je proizvodnja motora prebačena iz General Electrica u tvrtku Allison te je dobio novu označku J35-A-15. Prvi od 15 proizvedenih YP-84A predan je u travnju 1947. Naoružali su ih sa šest teških strojnica kalibra 12,7 mm (četiri u nosu i dvije u krilima).

Lovci-bombarderi F-84G bili su sposobni i za nošenje taktičkog nuklearnog oružja

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kronika bliskoistočnog sukoba (VI. dio)

Posezanje za terorom

Nemoć Palestinaca da oružanim putem vrate izgubljenu zemlju imala je za posljedicu okretanje nekonvencionalnim načinima borbe kao što je terorizam. Potkraj šezdesetih godina prekogranični upadi na izraelski teritorij evoluirali su u smišljenu strategiju borbe protiv Izraela terorističkim sredstvima. Postupno je terorizam kao oblik političke borbe prihvatiла većina oružanih skupina u regiji od Muslimanske braće u Egiptu do Hezbollaha u Libanu

Hrvoje BARBERIĆ

■ Posljedice Hezbollahova napada na američku vojarnu u Beirutu 1983. godine

Sezdesetih godina je bliskoistočni konflikt izašao izvan okvira regije. Nakon što je arapska nemoć na bojnom polju bila dokazana u tri rata s ponižavajućim ishodom za arapske zemlje, Palestinci su posegnuli za drugim metadama borbe. Desetine mladih Palestinaca, koji su rođeni i odrasli u izbjegličkim logorima daleko od domovine, bili su sedamdesetih godina spremni umrijeti za palestinsku stvar u spektakularnim terorističkim pothvatima. Sedamdesetih godina su svjetske agencije gotovo tjednim ritmom izvještavale o nekoj terorističkoj akciji, ponekad izvedenoj ti-sućama kilometara daleko od Bliskog istoka, iza koje su stajali Palestinci.

No, terorizam nije bio ekskluzivan patent palestinskih Arapa. Naime, židovske oružane skupine, među kojima su terorističkom praksom odsakali skupine Irgun Zvai Leumi i tzv. Sternova banda, još su četrdesetih godina dvadesetog stoljeća u Palestini izvodile terorističke

skom ratu 1948. godine ubio međunarodnog posrednika grofa Bernadottea čime je pokopan i prvi pokušaj mirne medijacije židovsko-arapskog sukoba izvana. Gorkom ironijom povijesti, palestinski Židovi su postali žrtvom pravila borbe koja su sami uspostavili.

Ubrzo po završetku prvog Izraelsko-arapskog rata 1949. godine, počinju upadi palestinskih fedajina na izraelski teritorij gdje su meta često bili izraelski civili, za što se Izrael revanširao oružanim odgovorom na teritorij zemlje iz koje je napad došao. Osim u Izraelu, palestinski izbjeglice su 1951. godine izveli ubojstvo jordanskog kralja Husseina I. Palestinski gerilski i teroristički napadi na Izrael dobili su politički okvir na summitu Arapske lige, u lipnju 1964. godine u tada još uvek arapskom Jeruzalemu, stvaranjem Palestinske oslobodilačke organizacije. PLO će u kasnijem stadiju postojanja odbaciti terorizam i izgraditi image političkog pokreta no i dalje će zadržati veze s radikal-

akcije usmjerenе protiv britanske mandatne uprave. Najpoznatija takva operacija svakako je bilo uništenje jednog krila hotela "Kralj David" u Jeruzalemu u kojem je osim britanskih vojnika stradao i velik broj arapskih i židovskih civila.

Židovski atentator iz tzv. Sternove bande je tijekom primirja u prvom Izraelsko-arap-

nim palestinskim skupinama.

Izraelske obavještajne službe su i same izvodile atentate i akcije terorističkog karaktera u inozemstvu. Najpoznatija izraelska kampanja bila je tzv. Afera Lavon usmjerena protiv Egipta, a nazvana po izraelskom ministru obrane Pinchasu Lavonu. Naime, početkom pedesetih godina agenti izraelskog Mossada diljem Egipta postavljali su bombe na zapadne ciljeve, s namjerom diskreditacije novog egipatskog režima i sprečavanja britanskog povlačenja iz Egipta.

Serijski palestinski teroristički akcija

U lipnju 1968. godine trojica Palestinaca otela su zrakoplov izraelske kompanije El Al na letu iz Rima u Tel Aviv. Iako su se otmice zrakoplova događale i ranije, El Alov zrakoplov je bio prvi koji je otet u političke svrhe. Zahvaljujući publicitetu koji je otmica prisrbila za palestini-

Palestinski teroristi na Olimpijskim igrama u Münchenu 1972. godine

sku stvar, došlo je do eksplozije broja sličnih akcija u čemu su ponovno prednjačili Palestinci. Uslijedile su nove velike palestinske terorističke akcije; u kolovozu 1970. simultano su oteta četiri zrakoplova koja su uništena u jordanskoj pustinji i inicirala međuarapski rat u Jordanu. U rujnu 1972. godine, nekoliko da-

Počeci terorizma na Bliskom istoku - jeružalemski hotel "Kralj David" uništen u napadu židovskih ekstremista

na nakon početka Olimpijskih igara u Münchenu osam terorista iz frakcije PLO-a Crni rujan upalo je u Olimpijsko selo gdje su uzeli skupinu izraelskih sportaša za taoce. Zahvaljujući prisutnim TV kamarama iz cijelog svijeta, milijuni ljudi su bili u prilici pratiti krvave događaje u Olimpijskom selu kada je nakon traljave akcije njemačke policije poginulo svih devet talaca.

U lipnju 1976. skupina palestinskih terorista povezanih s njemačkom skupinom Baader Meinhoff otela je zrakoplov Air Francea na letu iz Izraela u Francusku i preusmjerila ga prema Ugandi u srcu Afrike. Otmičari su tražili puštanje zatvorenih palestinskih boraca u Izraelu, Keniji, Zapadnoj Njemačkoj i Švicarskoj prijeteći početkom likvidacije talaca. Iako je izraelski stav prema terorizmu bio tradicionalno nepopustljiv, izraelska vlada se upustila u pregovore dok je vojska užurbano radila na planu oslobođanja talaca. U iznimno rizičnoj operaciji, unatoč udaljenosti od nekoliko tisuća kilometara, izraelski komandosi koje su vodili budući izraelski premijer Ehud Barak i brat izraelskog premjera Benjamina Netanyahua - Yonatan Netanyahu, svladali su ugandske vojниke i otmice. Taoci su oslobođeni uz minimalne gubitke te dopremljeni u Izrael. Operacija izraelskih komandosa u Entebbeu 1976. godine ostala je do danas jedna od najsmjelijih komandoskih akcija svih vremena.

Osobito su teške bile palestinske terorističke akcije s velikim civilnim žrtvama među kojima i mnogo djece, prilikom otmica autobusa u mjestu Avivim Moshav 1970. godine, stambene zgrade u Kyrjat Shmona 1974.

godine te škole u kibucu Maalot mjesec dana kasnije, a veliki medijski publicitet je dobilo zauzimanje broda Achille Lauro Palestinske oslobođilačke fronte 1985. godine.

Vrijeme samoubilačkih napada

Postupno su terorizam kao oblik političke borbe prihvatali gotovo svi politički pokreti diljem regije. U Egiptu je sedamdesetih godina terorističku djelatnost prihvatio pokret Muslimanska braća osnovan još dvadesetih godina dvadesetog stoljeća. Najpoznatija akcija izvedena u suradnji s drugom egipatskom skupinom Islamskim Jihadom ubojstvo je egipatskog predsjednika Sadata 1981. godine kao odmazda za represije prema egipatskim fundamentalistima i približavanje

Egipta Izraelu. Muslimanska braća igrala su ulogu u zbivanjima u regiji; u vojnem udaru u Sudanu 1989. godine te u neuspjelom ustanku protiv sirijskog režima u gradu Hammahu 1982. godine. Nakon što su Muslimanska braća prihvatile politiku kao modus djełovanja, devedesetih godina su glavninu terorističkih aktivnosti u Egiptu preuzele terorističke organizacije Islamski Jihad i Gamma al Islamya.

U Libanonu je pak utjecaj Iran

Ulične demonstracije Hamasa - terorističke skupine imaju vrst temelj među palestinskim tinejdžerima

na lokalne šijite imao za posljedicu organiziranje terorističke skupine Hezbollah i pojavu prakse samoubilačkog terorizma. U travnju 1983. godine je izведен prvi veliki samoubilački napad čiji je cilj bilo američko veleposlanstvo u Beirutu. Zgrada veleposlanstva je gotovo u

potpunosti uništena, a akcija je odvela u smrt 63 čovjeka. U listopadu iste godine je izvedena nova velika samoubilačka akcija; simultani napadi automobilima bombama na bazu američkih marinaca u bejrutskoj zračnoj luci te na vojarnu francuskih padobranaca. Za američke oružane snage samoubilačke akcije u Beirutu bile su teški udarac i najveći ljudski gubitak nakon Vijetnamskog rata, kao i za francusku

vojsku nakon završetka Alžirskog rata. Samoubilački napadi Hezbollaha imali su izravne političke konzekvenze; naime Sjedinjene Države, Velika Britanija i Italija u veljači 1984. godine povukli su svoje vojnike iz Libanona, a nekoliko mjeseci kasnije to je učinila i Francuska. Nakon

što su izgubili zapadne vojnike kao metu, Hezbollah se okrenuo izvođenju samoubilačkih akcija protiv izraelskih trupa u Libanonu i regularne libanonske vojske. Ukupno je u Libanonu od 1983. do 1999. godine izvedeno pedesetak samoubilačkih akcija, od čega se gotovo polovina može pripisati Hezbollahu.

Medijski najekspoziranoj terorističke akcije devedesetih godina su u svakom slučaju bile samoubilačke akcije palestinskih terorističkih skupina s namjerom potkopavanja bliskoistočnog mirovnog procesa. S praksom samoubilačkih napada palestinske skupine počinju razmjerno kasno, prvi napad je zabilježen tek 1994. godine. Dvije najpoznatije palestinske terorističke skupine koje su prakticirale samoubilačke napade su Hamas i Islamski Jihad kojima se od početka 2002. godine pridružila i skupina Brigade Mučenici Al Aqse. Prvih godina samoubilačkih napada mete palestinskih bombaša samoubojica uglavnom su bili izraelski vojni ciljevi, da bi se kasnije njihovo djelovanje premjestilo i gotovo isključivo usmjerilo na civilne mete.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Grozdana Cvitan: "Od čizama do petka - (D)opisi rata", Stajer-graf, Zagreb, 2002.

Ovo je zbirka prikaza i kritika knjiga te ostalih svjedočanstava o Domovinskom ratu objavljenih u časopisima i novinama. Svoja lucidna i britka zapažanja autorica nije ograničila na određenu formu, pa njezine kritike bilježe podjednako književnu produkciju, memoaristiku, dokumentaristiku... Iz knjige je evidentno da su svoje zapise o Domovinskom ratu ostavili mnogi sudionici koji su se o rat očešali (ili je rat očešao njih), oni koji su u rat išli na vojni poziv, koji su svoje sudjelovanje u njemu odabrali dragovoljno, zapisavši svoja sjećanja i osjećaje u ovu knjigu, od (vojnicih) čizama do (književnog) petka. Kako to navodi Marijana Rukavina Jerkić, "tako su s jedne strane rodene neke nove, autentične književne zvijezde i, s druge strane, neki novi publicistički falsifikatori, a između je golema lepeza onih autora koji u svakoj izdavačkoj produkciji čine većinu i grade ukupnu sliku teme i vremena". Ono što je važno i zbog čega je trebalo tiskati ovu knjigu jest autoričina hrabrost i analitička preciznost kojom ponekad u vrlo osjetljivoj građi nastoji pronaći istinu (književnu i ljudsku). Isčitavajući knjige o onome što se događalo u ratu i refleksije na taj rat, Grozdana Cvitan svojim je kritikama ispisala povijest pitanja što ih je rat postavio autorima knjiga i svima nama, bez obzira na to jesu li bili sudionici ili promatrači. A autorica ističe da su često na ispisivanje tih stranica utjecali i tzv. vanjski čimbenici "pa su zapisi bili suviše emocionalni za nešto što pretendira biti prikaz tuđeg teksta". Stoga ovu knjigu ona shvaća ponajprije kao dio grade (objavljivane tijekom osam godina u različitim novinama i časopisima) o nekim temama koje su joj se činile dovoljno zanimljivima za daljnje istraživanje.

Nikolina PETAN

FILMOTeka

Iskopljivanje na rijeci - Mean creek (DVD/video)

- američka drama (87 min)
- distributer: Discovery film i video
- redatelj: Jacob Aaron Estes
- glavni glumci: Rory Culkin (Sam), Ryan Kelley (Clyde), Josh Peck (George)

Kad sramežljivi Sam prizna svom zaštitnički nastrojenom starijem bratu Rockyju da ga zlostavlja školski nasilnik George, zajedno će poraditi na osvetničkom planu. Braća pozivaju George da im se pridruži na putovanju rijekom, putovanju koje bi trebalo rezultirati konačnim poniženjem školskog zlostavljača. Pridružuje im se još nekoliko prijatelja. Ali putovanje će razotkriti neke strogo čuvane tajne. Pokazat će se da je George tek usamljeni dječak željan prijateljstva i pažnje. No, možda je već prekasno... Izvrstan film "Iskopljivanje na rijeci" debitanta Jacoba Aarona Estesa prošao je, na žalost, prilično nezapaženo u hrvatskim kinima. Mnogo smo puta na filmskom platnu bili svjedoci kako idilični mladenački svijet može u potpunosti nestati u jednom jedinom danu. Djeca u tenu spoznaju da nije nimalo jednostavno kontrolirati se i ne činiti drugome zlo. Prikazuje se kako jedna loša misao vuče drugu, druga vuče treću i tako redom dok čovjek ne izgubi kontrolu nad svojim mislima i (ne)djelima te počini zlo koje nije htio počiniti. Prije završne pohvale moram upozoriti da je ovo tjeskoban i vrlo spor film. Sigurno će vam se učiniti da traje predugo i da se ništa ne događa. Budite strpljivi i sačekajte, film će vas više struko nagraditi. Sjetit ćete se sebe i kako ste u kriznim situacijama razmišljali kada ste bili djeca (naravno, čineći mnogo bezazlenije stvari). Uz nužno isticanje izvrsnog scenarija i superiorne režije, još jednom moram istaknuti da je najbolja strana ovog filma dojmljiva dječja gluma. Svi glumci su izvrsno vodeni što je rezultiralo ni manje ni više nego "Zločinom i kaznom" XXI. stoljeća. S najvećim zanimanjem očekujem drugi film ovog nezavisnog američkog filmaša, s nadom da ga je vidjela i koja naša umišljena redateljska veličina. "Iskopljivanje na rijeci" savršeni je dokaz da se i bez mnoga novaca može proizvesti remek-djelo. Samo treba imati dobru ideju i talenta da je provedeš u djelu.

Leon RIZMAUL

24. lipnja 1954. Filmski festival u Puli

"Prva revija domaćeg filma" održana je 24. lipnja 1954. u Puli. Kako je pulski festival s godinama postao najvažniji filmski događaj u zemlji, tako su sve više rasli i problemi koji su ga okruživali. Znati koje je filmove Tito iskreno volio, a koji mu nisu bili po volji ubrzo je postala igra napetija od državne lutrije. S druge strane, prolaz filma kod publike bio je najvažniji segment festivala. Filmovi s tematikom II. svj. rata (popularni partizanski filmovi), kao i oni koji su išli ukrak s erotskim oslobođenjem u svjetskom filmu, najčešće su imali primat. Godine 1991. trebao se održati posljednji festival s predznakom "jugoslavenski". No, zbog eskalacije rata u Hrvatskoj, festival je otkazan nekoliko sati prije samog otvaranja. Već slijedeće godine održan je festival samo hrvatskog filma. No 1993. godine festival ponovno nije održan zbog toga što nijedan film za tu godinu još nije bio dovršen. Od 1994. Pula se napokon pokrenula, neprekidno mijenjajući konceptciju gotovo svake godine. Ona i dalje ostaje jedino mjesto gdje se sva hrvatska dugometražna filmska proizvodnja pojedine godine može vidjeti odjednom.

28. lipnja 1914. Sarajevski atentat

Atentat na austrougarskog prijestolonasljednika Franju Ferdinanda izveden je za vrijeme njegova posjeta Sarajevu, a nakon obilaska vojnih postrojbi u Bosni i Hercegovini. Zajedno s Franjom Ferdinandom smrtno je stradala i njegova žena Sofija, koja je k tome bila i trudna. Policijska istraga, a pogotovo dokumenti otkriveni 1919., pokazali su da je atentat organiziran u Beogradu. Glavni začetnik i organizator cijele akcije bio je šef srpske obaveštajne službe i vođa tajne terorističke organizacije "Ujedinjenje ili smrt" (Crna ruka), pukovnik Dragutin Dimitrijević Apis. Prvi pokušaj atentata, kojeg je je bombom izveo Nikola Čabrinović, nije uspio, pa je u drugom pokušaju Gavrilo Princip iz neposredne blizine pucao u nadvojvodu i njegovu pratnju. Kao što znamo, sarajevski atentat postao je povod za I. svj. rat i najveće krvoproljeće dotadašnje povijesti.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

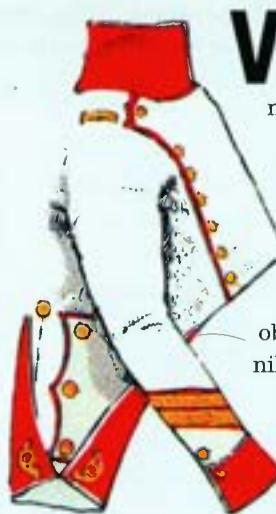
Bog te čeka

Jedini čovjekov neprijatelj jest grijeh. Ne čovjek, ne Bog, ne priroda, nego samo grijeh. Možemo reći da sve što je protiv savjesta, tj. osobnog etičkog uvjerenja jest osobni grijeh. Da bi nešto bilo osobni grijeh, trebaju biti ispunjena tri uvjeta - treba biti sadržajem ili materijalom grijeh, čovjek treba znati da je to grijeh i on ili ona trebaju svjesno odlučiti da to učine. Grijeh je u konačnici kidanje komunikacije s Bogom. To je kao kada se rijeka odvoji od izvora i pretvori u močvaru u koju se nastanjuju žabe krastače i zmije. Zato je današnji svijet prepun trvenja? Smrt visi nad svakim, krivnja izgriza svakog stanovnika zemlje. Trpljenje, bolesti, grizodušja, razbojstva, mržnje - sve to ima izvor u grijehu. Zbog grijeha je teško doći do Boga koji je jedina mogućnost života, mira, blagostanja - života u punini. Želiš li se sada opredjeliti za Svetogućega i za Ljubav? Bog te čeka!

Mirko ČOSIĆ

Počeci vojnih odora

Vojne su odore, kao unaprijed određen oblik odijevanja, prerasle u službeno propisano odjeće, koja označuje pri-padnost osobe određenoj postrojbi, ogranku ili vojnim snagama, povijesno gledano u novije vrijeme.

Općenito se smatra kako su se odore u današnjem obliku proširele osnivanjem stalnih armija nakon Tridesetogodišnjeg rata. Teško da je za to bila zaslужna jedna zemlja, a još manje neka određena osoba. Čini se kako se zamisao o odorama nekako is-

todobno javila u nekoliko različitih zemalja.

Još od najranijih vremena u odijevanju vojnika težilo se ujednačenosti, ali se još nije moglo govoriti o odorama u današnjem smislu te riječi. Primjerice, u Rimskom Carstvu uniformiranost je neprijeporno bila rezultat masovne proizvodnje odjeće i opreme kojom je vojnike opskrbljivala država. Isto tako valjalo je trenutno i točno razlikovati suborca od protivnika.

Na vojne odore uvijek je utjecala tradicija. I danas su vidljivi dijelovi odora koji nemaju baš nikakvu uporabnu vrijednost, ali su zadržani kao tradicionalni ili simbolični uredi.

Na krojeve i oblike odora utječu i modni trendovi i tendencije vremena u kojem nastaju: razlike između civilne odjeće i odora mnogo su manje no što se na prvi pogled čini. Napokon, u nedavnoj prošlosti bili smo svjedoci umeđanja modnih trendova u suvremene odore vojski mnogih zemalja.

Početkom XV. stoljeća, za razliku od Francuza i Švicara koji su nosili bijele, mnogi su engleski vojnici na prsima ili leđima nosili crveni križ (sv. Jurja). Pripadnici njemačkih carskih četa nosili su crveni križ sv. Andrije ili tzv. burgundski križ. Te su oznake kasnije zamijenjene širokim pojasevima ili vrpccama (tzv. ešarpama) koje su se nosile oko pojasa ili preko ramena. Boje tih ešarpi ili poljskih amblema kako su ih neki nazivali, određivao je zapovjednik, nerijetko u njih umećući boje svojih vlastitih heraldičkih simbola.

Jurica MILETIĆ

www.nsgtmo.navy.mil

Američka mornarička baza Guantanamo na Kubi posljednjih je godina poznatija kao mjesto gdje se u pritvor dovode ratni zarobljenici osumnjičeni za povezanost s al-Qaiderom i sličnim terorističkim organizacijama nego kao veliko središte koje ima svoju gotovo spektakularnu povijest i identitet. Naravno, bez obzira na činjenicu da je

unutar baze smješten i zatvor za ratne zarobljenike, na službenoj stranici ne može se pronaći ništa o tome.

Sama stranica je vrlo jednostavno pripremljena, bez suvišnih reklama i pop-up prozora, te posjetitelju nudi sve relevantne informacije o povijesti i sadašnjosti **Guantanamo Baya**. Postoje linkovi prema službenoj stranici američke ratne mornarice, ali i prema pojedinim institucijama ustrojenim unutar baze, poput veterinarske klinike, dušobrižnika, ombudsmana, pa čak i vojne bolnice. Na žalost, fotografije nema.

Vrlo zanimljiv link je i prema službenom glasilu baze (**Gazette online**), inače tiskanom izdanju koje na Netu možete pročitati u PDF formatu. Vijesti, podaci o zapovjedništvu i ustroju, te osnovnoj namjeni baze na Kubi uobičajeni su linkovi koje nalazimo na gotovo svim službenim američkim siteovima.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. U Prvi križarski rat pozvao je papa:

- A Benedikt XV.
- B Urban II.
- C Ivan XXIII.

2. Križari su 1202. do temelja razorili:

- A Split
- B Dubrovnik
- C Zadar

3. Ovaj križarski vojskovođa utopio se u rijeci:

- A Frederik I. Barbarossa
- B Luj IX.
- C El Cid

4. Jedan od ovih engleskih kraljeva bio je sudionik križarskih ratova:

- A Ivan Bez Zemlje
- B Rikard Lavljeg Srca
- C Henrik VIII.

5. Križarskih ratova bilo je:

- A četiri
- B devet
- C četrnaest

Rješenje 1b,2c,3d,4b,5c

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se graje stari i novo, i u kojem su nadahnuti pronali pozнати piaci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoltvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje su smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih luumaraka.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljuje kategoriju hotela s dvije zvjezdice, smješten je u širem gradskom središtu te pruža usluge smještaja u dočekvenim, trokrevetnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradskog platea Valkane i gradskog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog nasljeda stare gradskog jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavara u gradu, kavara "Mozart", ponosi će kako dnevni ukitak opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenostima privlači brojce posjeti tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Duljevo", ima kapacitet 180 ležaja u dočekvenim, trokrevetnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijela godina.

Turističko naselje "Duljevo" obilježe brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradskog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminarâ, kongresa i raznih vranih domjenskih te se tako u potpunosti kvalitetom udruge uklasio u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Veli Jože"
Bečka 7
52000 Pula
tel.: 052 / 551-182, 551-320
fax: 052 / 214-240

Hotel "Zagreb"
Duljevo, Put Duljeva 23
21000 Split
tel.: 021 / 353-280
fax: 021 / 353-202

ca

